

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschiјnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Medico-legale problemen in verband met Toxicomanieën(*)

1. Eén van de klassieke opdrachten waarmee een deskundige dikwijls wordt belast in gerechtszaken met betrekking tot toxicomanieën luidt als volgt : « Te bepalen of X.... aangedaan is, of was, van toxicomanie, en of er enige noodzaak van geneeskundige aard bestaat, of bestond, om verdovende middelen toe te dienen (voor te schrijven of te verschaffen) ; te bepalen of Dokter Y.... (of Apotheker Z....) aldus bij X.... toxicomanie heeft doen ontstaan, aanhouden of verergeren. ».

Het gaat hier om het misdrijf voorzien door art. 23, tweede lid, van het K.B. van 31 december 1930 « omtrent de handel in slaap- en verdovende middelen », waarbij bepaald wordt : « Ieder praktizerende die, zonder noodzakelijkheid, verdovingsmiddelen heeft voorgeschreven, toegediend of verschaft, en daardoor toxicomanie heeft doen ontstaan, aanhouden of verergeren, is strafbaar met de bij de wet van 24 februari 1921 bepaalde straffen, onverminderd de toepassing van de artt. 402 en volgende van het Wetboek van Strafrecht. ». Die wet van 24 februari 1921 betreft « het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica ». Onder haar bepalingen vallen dus de meeste toxische stoffen die enig gevaar betekenen voor de gezondheid.

2. Ter uitvoering van art. 1 van deze wet, waarbij de Regering gemachtigd wordt om, in het belang van de openbare gezondheid, het verhandelen van deze stoffen te regelen en daarover toezicht te houden, werden drie koninklijke besluiten genomen, elk toepasselijk op een afzonderlijke categorie toxische middelen :

3. A) De verkoop van *ontsmettingsstoffen en antiseptica* werd geregeld door het K.B. van 6 mei 1922, dat vooral het te koop stellen van produkten van eerste hoedanigheid beoogt. Ze kunnen bekomen worden zonder medisch voorschrift. Hun reglementering heeft dus voor de geneesheer een ondergeschikt belang.

4. B) Het bewaren en het verkopen van *giftstoffen* werden eerst gereguleerd door een K.B. van 25 oktober 1931, dat echter vervangen werd door een Regentbesluit van 6 februari 1946. Het geeft bijzondere bepalingen aangaande de modaliteiten van bewaring en aflevering van de giftstoffen, die ingedeeld werden in vijf lijsten, zoals die voorkomen in de Farmacopea en in de bijlage van bedoeld Regentbesluit. De giftigheid van de produkten, en de strengheid van hun afleveringsvoorwaarden, gaan in stijgende lijn naargelang deze stoffen ondergebracht werden in de lijsten I, II, III, IV of V.

De zelfstandigheden uit lijst I mogen vrij door de apotheker afgeleverd worden. Deze uit lijsten II en III mogen het slechts op vertoon van een medisch voorschrift, tenzij ze, voor inwendig gebruik, afgeleverd worden in een hoeveelheid welke geringer is dan de « massieve dosis », d.w.z. een dosis die de (in lijsten II en III opgegeven) grootste gift *per dag* niet drie maal overschrijdt en dit zowel voor de toxische stof als zodanig als in mengsel. In deze lijsten komen o.m. voor : Codeïne (g.g. : 200 mg./etmaal), Codeïnesiroop (g.g. : 100 gr./etmaal), en Codeïnefosfaat (g.g. : 300 mg./etmaal). Men kan dus bvb. tot 60 pillen Codeïne aan 1 ctg., of een fles van 300 gr. Codeïnesiroop, vrij verkrijgen bij de apotheker. Nu Codeïne een verslavend middel is — zwak toxicomanegeen weliswaar (daardoor dient het dikwijls als vergelijkingspunt voor de verslavende eigenschappen van andere produkten) —, en men tot het besef gekomen is dat Codeïnomanen geen zeldzaamheid zijn, mag wel de vraag gesteld worden of deze wetgeving hiermede voldoende rekening heeft gehouden.

5. Lijst IV bevat de substanties waarvan de aflevering « als zodanig » *steeds* het voorleggen van een medisch voorschrift vereist ; dit is ook het geval voor die stoffen « in mengsel » tenzij o.a. wanneer in deze mengsels hun hoeveelheid kleiner is of gelijk is aan hun maximale dosis *per keer*, zoals opgegeven in de Farmacopea of in de bijlage van het Regentbesluit van 6 februari 1946. Art. 6 van dit R.B. bepaalt dat zijn voorschriften ook van toepassing zijn op de niet in de

(*) Voordracht gehouden op 26 november 1966 te Gent ter gelegenheid van het Internationaal Symposium over Verslavingsziekten, ingericht door het C.H.T.

Farmacopea vermelde toxische geneesmiddelen, en dit bij analogie met in de lijsten reeds vermelde substanties. Belangrijk is de vaststelling dat de Farmacopea in lijst IV enkele barbituurzuurderivaten vermeldt, zoals *Veronal* en *Luminal*. De scheikundige analogie van de barbituurzuurderivaten wordt voor de apotheker als bekend geacht, zodat al deze derivaten, zelfs die welke niet in de Farmacopea opgenomen werden, onder de wetgeving van lijst IV vallen, zoals *Proiminal*, *Phanodorm* (cyclobarbitaal), *Pernocton*, *Amital*, enzovoorts... Dit heeft tot gevolg dat alle barbituraten slechts op medisch voorschrift mogen afgeleverd worden, tenzij ze in een mengsel voorkomen in een hoeveelheid kleiner dan de maximale dosis per keer. Zo bvb. mag een apotheker nooit zuivere *Gardenal* afleveren zonder recept; doch hij mag wel ditzelfde barbituraat vrij verkopen wanneer hij het zou mengen met lactose, en alsdan niet méér zou afleveren dan 400 mg. (grootste gift per keer). Vele farmaceutische firma's hebben dan ook van deze ongelukkige eigenaardigheid van de wetgeving terzake gebruik gemaakt om, onder vorm van specialiteit, barbituraten op de markt te brengen in mengsels waarin hun hoeveelheid aldus de maximale dosis per keer niet te boven gaat. Onder deze « kleine handelsmodellen » kunnen we noemen: *Veramone* (met slechts 4 compr., in tegenstelling met de vorm die er 10 bevat en slechts op voorschrift kan bekomen worden), *Cibalgine* (10 compr.), *Allonal* (8 compr.), *Soneryl* (4 comprimés), *Neuridon* (12 dragées), enz...

6. De barbituromanie is evenwel een reeds voldoende gekende vorm van verslaving om de wetgever ervan te overtuigen dat hier andermaal te laks te werk werd gegaan, vermits aan deze verslaafden de kans werd opengelaten hun addictie te onderhouden (of zelfs te zien ontstaan) door middel van de vrije koop van dergelijke gereduceerde formaten. Er bestaat hier, uit het oogpunt van de verslavende eigenschappen van barbituraten, een onlogische situatie. Onlangs nog deed ik vóór de « Société Royale de Médecine Mentale de Belgique » een mededeling over het geval van een 38-jarige moeder van drie grote zonen die, in de loop der laatste vijf jaren, er toe gekomen was, vertrekkend van een verbruik van drie dragées per dag, dagelijks 120 dragées « *Optalidon* » in te nemen; dit is één van die produkten die, in mengvorm, een barbituraat bevat, en vrij kan gekocht worden in een doosje met 8 dragées, terwijl het model dat er 25 inhoudt slechts mag afgeleverd worden op medisch voorschrift. Welnu, deze patiënte kocht enkel de kleine formaten en deed hiervoor natuurlijk de ronde van alle apothekers uit de omtrek, en... verder. Ook stuurde ze er andere boodschappers om, in haar plaats. Uiteindelijk werd haar fysische nood aan dit produkt zo onweerstaanbaar dat ze, na een onbesproken verleden, op 35-jarige leeftijd aan prostitutie begon te doen enkel om zich een voldoende hoeveelheid van haar verslavingsmiddel te kunnen aanschaffen. Gans het, voorheen voortreffelijke huishouden ging er aan ten onder. Dit is een pijnlijk voorbeeld van wat een lacune in de wetgeving, die de volksgezondheid toch wenst te vrijwaren, kan teweegbrengen op gebied van individuele en familiale of sociale ineenstorting.

7. Meest betreurenswaardig is dat het Regentsbesluit van 6 februari 1946 verandering bracht, in de zopas besproken zin, aan het K.B. van 25 oktober 1931 waarvan art. 2 bepaalde dat de in lijst IV vermelde vergiften (en analogen) « al dan niet met andere produkten vermengd » slechts mochten afgeleverd worden op geneeskundig recept. Het Regentsbesluit waarvan spra-

ke schiep hier dus een uitzonderingstoestand voor de mengsels met hoeveelheden beneden of gelijk aan de maximale dosis per keer, iets waarover we ons alles behalve entoesiast kunnen tonen! Ook hier is een herziening dringend geboden.

8. Dat dit nog niet gebeurd is, voor de barbituraten, waar we het nu over hebben, kan temeer verwonderlijk schijnen daar op 30 december 1960 een nieuw K.B. uitgevaardigd werd, waarvan de inleiding volgende beschouwingen doet gelden: « Overwegende dat het gebruik, zelfs in kleine dosis, van bepaalde toxische stoffen bijzonder gevaarlijk is voor de gezondheid en dat het noodzakelijk is in het belang van de volksgezondheid de aflevering van gelijk welke dosis zonder geneeskundig voorschrift te verbieden... ». Dit K.B. voegde een lijst IVbis toe, waarvan alle stoffen, erin opgenomen, nooit door de apotheker mogen afgeleverd worden zonder geneeskundig voorschrift, ongeacht welke de hoeveelheid van deze stoffen weze en of zij als zodanig of in mengsel voorkomen. In deze lijst IVbis vinden we o.m. de meeste fenothiazinederivaten, antibiotica, reserpine, de oestrogenen, alsook Tetraethyliduraamdisulfide (beter bekend onder de benaming Antabuse) dat dus niet vrij in de handel is. De barbituraten zijn in lijst IV gebleven, met de hogerbeschreven gevolgen vanden...

Tenslotte bestaat er nog een lijst V waarvan, naar luid van art. 3 van het Regentsbesluit van 6 februari 1946, de er in opgesomde vergiften moeten afgeleverd worden overeenkomstig de speciale reglementsbepalingen omtrent de handel in verdovende middelen. Dit brengt ons tot de narcotica « sensu stricto ».

9. C) Het K.B. van 31 dec. 1930 (en de sindsdien eraan gebrachte wijzigingen) « omtrent de handel in slaap- en verdovende middelen » reglementeert de controle op de verhandeling — in de ruimste betekenis van het woord — van deze stoffen. Dit is dus het derde uitvoeringsbesluit (chronologisch het tweede) dat uitgevaardigd werd om de basiswet van 22 februari 1921 toepasselijk te maken op deze derde categorie giftige stoffen. De naam slaapmiddelen, naast die van verdovende middelen, in de betiteling van dit K.B. is zeer ongelukkig gekozen, daar het bvb. zou kunnen doen veronderstellen dat ook de barbituraten of de nieuwere syntethische hypnotica hierbij betrokken zijn, wat niet het geval is. « Slaapmiddelen » werd hier gebruikt als synoniem van « verdovingsmiddelen », wat farmakologisch niet helemaal opgaat.

10. Het is dus, in het kader van dit K.B., dat het probleem van de toxicomanie op wettelijk plan werd gebracht: men heeft het onwettig verbruik van verdovingsmiddelen willen verhinderen door een strenge reglementering, die echter, zoals onmiddellijk zal onderstreept worden, op verre na nog niet streng genoeg is om het vooropgestelde doel te bereiken; tevens heeft men getracht aldus de door misbruik van deze middelen geïnduceerde toxicomanie te voorkomen. Door hun beroep zijn in de eerste plaats de « praktizerenden », zoals dit K.B. de geneesheren en apothekers noemt, verantwoordelijk voor het al of niet ontstaan van een toxicomanie aan narcotica, daar de wet het voorschrijven, toedienen of verschaffen van deze stoffen van hen afhankelijk heeft gemaakt, onder strikt na te leven voorwaarden.

Onmiddellijk wensen we echter te zeggen dat, o.i. de wetgever hier van meet af aan te kort schiet, waar art. 1 van dit K.B. van 31 december 1930 bepaalt: « Vallen onder toepassing van dit Besluit, de nage-

noemde stoffen alsmede de preparaten welke die stoffen bevatten». Dit heeft tot gevolg dat *wettelijk* er geen andere toxicomanie/n zijn (waarvan sprake in al. 2, art. 23) dan deze aan de in *dit* K.B. vernoemde produkten. Een geneesheer bvb. die zonder noodzaak barbituraten heeft voorgeschreven, en daardoor een barbituromanie heeft doen ontstaan, onderhouden of verergeren, kan onmogelijk hiervoor vervolgd worden op grond van dit K.B., dat geen betrekking heeft op deze slaapmiddelen. Hetzelfde zal zich voordoen in verband met Codeïnomanen.

11. Welke toxicomanieën «erkent» dit K.B. dan wel? Sinds zijn oorspronkelijke uitvaardiging, werd het herhaaldelijk aangevuld of gewijzigd. De laatste wijziging dateert van 10 april 1964; ze bracht het aantal opgegeven stoffen op 85, waarbij zich hun isomeren, ethers, esters en zouten voegen. Naast de lichtjes verouderde Morfine en derivaten, moeten vooral enkele nieuwere synthetische verdovingsmiddelen aangestipt worden, zoals Etoxeridine (Atenos en Atenorax), Cetobemidone (Cetogin en Cliradon), Dextromoramide (Palfium), Methadone (Mephenon, Mepecton, Ketalgine, Polamidon C, Physeptone), Levorphanol (Dromoran), Normethadone (Ticarda), Pethidine (Dolantine, Dolosal, Licalargine, Pantalgin, Spasmexine, Suppolosal), Dipipanone (Wellconal), enz., enz. Deze lijst is natuurlijk op verre na niet volledig; ze dient slechts ter oriëntatie.

Doch hiermede zijn nochtans nog niet alle produkten vernoemd welke onder toepassing vallen van dit K.B. Op 11 februari 1946 werd een Regentsbesluit uitgevaardigd «betreffende de handel in, en de verkoop van, bijzonder giftige stoffen», waarvan men oordeelde dat het noodzakelijk was op hen de bepalingen toepasselijk te maken van de artt. 11 en 12 tot 26 (*Binnenlandse Handel*) van het K.B. omtrent de verdovingsmiddelen, alhoewel de «bijzonder giftige stoffen» waarvan sprake geen echte narcotica zijn. Aldus werden fenylaminopropaan, en methylfenylaminopropaan, alsook hun zouten (Amfetamine, Benzedrine, Pervitine, enz.), «gelijkgesteld» met de verdovingsmiddelen. Hetzelfde geschiedde ook zeer onlangs met het Diethylamide van het Lysergzuur (Lysergide; L.S.D.) en zijn zouten, nl. bij K.B. van 22 juli 1966, zodat tot op heden het aantal «met narcotica gelijkgestelde» stoffen slechts drie bedraagt. Hier ligt o.i. nog heel wat terrein braak dat, met het oog op een afdoende bescherming van de volksgezondheid, best zou ontgonnen worden ten voordele van andere bekende en verslavende «bijzonder giftige stoffen» zoals bvb.: de barbituraten; enkele meer recente syntetische hypnotica waaronder Gluthétimide, waarvan we persoonlijk reeds herhaaldelijk de tamelijk indrukwekkende toxicomane eigenschappen hebben moeten vaststellen (produkt dat weliswaar slechts op medisch voorschrift kan bekomen worden, doch niet werd gelijkgesteld met narcotica en waaraan dus, opnieuw, *wettelijk* geen toxicomanie zou kunnen ontstaan); alsook nog enkele recente syntetische psychoanaleptica met wekamineachtige werking en bepaalde eetlustremmende of vermageringsmiddelen, waaronder Preludine, met haar onmiskenbare verslavende inwerking, en neurostimulerende eigenschappen, analoog aan deze van amfetamine; ook dit produkt kan slechts op medisch voorschrift bekomen worden, doch werd niet gelijkgesteld met de narcotica wat als een betreurenswaardige tekortkoming mag beschouwd worden.

12. De vraag mag hier wel, met nadruk, gesteld worden of het ogenblik niet aangebroken is om pogingen aan te wenden tot het hergroeperen van de duide-

lijk verslavende stoffen in het kader van het K.B. van 31 december 1930 en dit van het Regentsbesluit van 11 februari 1946, wat, naar onze bescheiden mening, doch ook naar onze innige overtuiging, een veel *logischer* wettelijk aanpakken van de strijd tegen de toxicomanie zou betekenen, en zonder de minste twijfel de volksgezondheid op dit domein heel wat ten goede zou komen.

Opdat dit laatste nochtans in optimale voorwaarden zou kunnen geschieden, lijkt het ons onontbeerlijk dat tevens dringend zou verholpen worden aan enkele opvallende tekortkomingen van het K.B. van 31 december 1930, die het dan ook beletten volledig zijn gewenste uitwerking te bekomen.

13. Zoals gezien bij de aanhef, wenst men de toxicomanen op het spoor te komen om ze aan de deskundige over te maken die de vermoedelijke diagnose al dan niet moet bevestigen. Welnu zowel het opsporen van de verslaafde als het stellen van de diagnose blijken frekwent grote moeilijkheden op te leveren wegens een hiaat in de wetgeving ter zake, dat we als de grote tekortkoming willen brandmerken, nl. het feit dat het wettelijk *niet* verplicht is naam en adres van de patient te vermelden op het medisch voorschrift. Recepten voor verdovingsmiddelen mogen in ons land naamloos zijn wat de bestemming betreft. De apotheker is ertoe gehouden ze afzonderlijk te bundelen, behoorlijk volgens datum, en ze te bewaren gedurende tien achtereenvolgende jaren. Tevens eist de wet de overschrijving in het receptenboek van het voorschrift zelf, van de datum van uitvoering en van de naam van de geneesheer. Dit is echter alles. Hoe kan men dan redelijk hopen dat de Inspectie der Apotheken, uit het nazicht in de officina's, te weten zou komen dat een *bepaalde persoon* zich wel wat veel narcotica heeft aangeschaft, vermits zijn naam nergens voorkomt? Het toeval heeft nu echter gewild dat een groot deel van de bevolking verzekerd is tegen ziekte en invaliditeit, en aldus terugbetaling kan krijgen door het verzekeringsorganisme na overhandiging van de voorschriftformulieren die nu, natuurlijk, wegens de vereisten van een efficiënte administratie, wel degelijk naam, adres en dies meer moeten vermelden. Dit laat uiteindelijk dan toch toe aan de inspecteurs der apotheken enkele gevallen van vermoedelijke toxicomanie op het spoor te komen; doch zelfs de toxicomanen die aldus niet naamloos aan hun produkt geraken lopen nog kans onopgemerkt te blijven, daar waar velen onder hen «de ronde der officina's» doen, zodat uiteindelijk iedere apotheker afzonderlijk, die verdovingsmiddelen heeft afgeleverd aan een bepaalde toxicomaan, diens naam niet zó dikwijls hoeft te noteren en zodoende de aandacht van de inspecteur niet zo vlug wordt gaande gemaakt! Hieruit kan men, gemakkelijk en met reden, besluiten dat een niet onaanzienlijk aantal gevallen van verslaving soms gedurende zeer lange tijd, zo niet bestendig, onopgemerkt blijven door de inspectiedienst, temeer daar deze zich ter plaatse herleidt tot één inspecteur per Provincie, die trouwens de tijd niet heeft jaarlijks alle officina's uit zijn werkterrein te bezoeken, en daarenboven met tal van andere taken is belast, zoals toezicht op de conformiteit der geneesmiddelen, en het waken op de naleving van een lange reeks reglementen. Voor een betere detectie (we zeggen niet: goede, want daartoe is heel wat meer vereist) rekent men dan ook op de medewerking van de apothekers zelf, van wie verwacht wordt dat ze ieder verdacht geval zouden kenbaar maken.

14. Nadat het Parket aldus ingelicht werd, hetzij door

de inspecteur, hetzij door de apotheker rechtstreeks, ontvangt de gerechtelijke politie bij het parket van de gevorderde onderzoeksrechter opdracht een grondig opsporingsonderzoek in te stellen, waarbij hoofdzakelijk moet getracht worden de hand te leggen op zoveel mogelijk recepten voor verdovingsmiddelen op naam van de vermoedelijke toxicomaan. Dit vereist nazicht van tientallen apotheken, waarvan men logischerwijze mag veronderstellen dat de betrokkene er zich heeft geaprovisioneerd. Tevens is het aangewezen, in elke apotheek voorschriften op te zoeken die werden opgesteld over een duur van, zo mogelijk, minstens vijf jaren. Wanneer dan, bij beëindiging van het onderzoekswerk in de officina's, de « balans » wordt opgemaakt van de afleveringen, met vermelding van hun data, de apotheker die ze deed en de dokter die de recepten opmaakte, bekomt men over het verloop van een aantal jaren een beeld van de evolutie van het geval, en van de gedragingen van betrokkene. Een dergelijke balans zou het sluitstuk moeten uitmaken van ieder door het Gerecht aangelegd dossier, want ook de expert is er bijna steeds toe herleid daarin de hoofdelementen voor zijn argumentatie te putten. Waarom?

15. Vele opdrachten leggen aan de deskundige ook op over te gaan tot het lichaamsonderzoek van de betrokkene. Denkt men werkelijk dat een dergelijk onderzoek kan toelaten de diagnose van toxicomanie te stellen? In het geheel niet. Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen dat verslaving een toestand is gesproten uit een *chronische* intoxicatie door *herhaald* gebruik van een toxicomanogeen middel, en dat een lengtedoorsnede van de gedragingen van een vermoedelijke toxicomaan veel leerrijker is dan een ogenblikkelijke dwarsdoorsnede zoals een lichaamsonderzoek er een is. Wat leert eigenlijk een dergelijk onderzoek aan het lichaam? Ten hoogste kan men ervan verwachten dat tekenen gevonden worden van een intoxicatie « op dat tijdstip », zij het door bepaalde pupilreacties, of andere neurologische kenmerken van acute vergiftiging, zij het (nog beter) door toxicologisch urineonderzoek. Doch dit alles kan slechts eventueel bewijzen dat de betrokkene op het ogenblik van het onderzoek geïntoxiceerd was. Hieruit besluiten dat hij een toxicomaan is, betekent een medische ketterij. Niemand is ertoe gerechtigd te besluiten uit het aanwezig zijn van kentekens van dronkenschap bvb, op het ogenblik van een onderzoek dat de geïntoxiceerde een *chronische* alcoholist is. Voor een morfinomaan geldt dit ook! De vraag welke men dan ook dikwijls stelt in bepaalde opdrachten aan deskundigen, nl. of er sporen zijn van talrijke injecties », zoals kleine littekens van prikken, heeft dan ook slechts een uiterst beperkt belang: ze bewijzen alléén dat de patient inderdaad vele inspuitingen heeft gekregen; laat ons maar aannemen dat het daarbij vast staat dat het werkelijk injecties van een narcoticum zijn geweest, want de betrokkene kan nog gerust beweren dat hij zich (nog) andere produkten inspoort. Welk wetenschappelijk streng redenerend expert zou durven besluiten, op grond van het aanwezig zijn van dergelijke sporen, dat er wel degelijk toxicomanie was? Het is nochtans wat we, tot onze verbazing, meer dan eens hebben meegemaakt! Hoe kan men, uit de loutere aanwezigheid van priksporen, overtuigd geraken dat de aldus toegediende dosissen narcoticum groot genoeg waren, en gedurende *voldoende tijd* met een bepaalde regelmatigheid (lieftst dagelijks) werden gegeven om een toestand van *afhankelijkheid* (Dependence) te veroorzaken t.o.v. het verdovingsmiddel. Uiteindelijk leert een lichaamsonderzoek, met het oog op het stellen van de diagnose van toxicomanie, quasi niets tenzij men er in

zou slagen de enige doorslaggevende symptomatologie vast te stellen, met name het dervingssyndroom dat ontstaat bij bruuske abstinentie. Doch hiervoor moet de deskundige de kans krijgen die derving te bewerkstelligen, en dat kan hij bijna nooit, ofwel omdat, zoals het veelal gebeurt, het onderzoek te laat gebeurt en ondertussen de toxicomaan zich zelf thuis geleidelijk heeft gespeend uit schrik voor het komende onderzoek of zich vlug heeft laten hospitaliseren, buiten weten van de expert, in een Instituut waar deze laatste niet werkzaam is; ofwel, wanneer het onderzoek dan toch tijdig en onverwacht kan gebeuren, dit laatste ambulant moet zijn, daar het praktisch steeds niet mogelijk of toegelaten is de patient te hospitaliseren, wat dan eigenlijk het doorvoeren van de derving onrealiseerbaar maakt.

Hospitalisatie blijkt gelijk te staan met voorlopige hechtenis; de wet voorziet dat dit slechts toegelaten is wanneer het strafbaar feit een correctionele gevangenisstraf van 3 maanden of meer kan medebrengen. Dikwijls is de toxicomaan bij expertisen aan niets schuldig: hij schafte zich eenvoudig het verdovingsmiddel aan met wettelijke voorschriften van zijn geneesheer. Het is dan deze laatste die gevaar loopt veroordeeld te worden indien zou blijken dat hij, zonder noodzaak, die toxicomanie heeft veroorzaakt of in stand gehouden of verergerd. Men kan dus geen onschuldige patient, tegen zijn wil in, hospitaliseren, d.w.z. in voorlopige hechtenis plaatsen. Heeft de toxicomaan wel een inbreuk gepleegd, bvb. bedrieglijke middelen aangewend om zich het narcoticum aan te schaffen, dan wordt meestal door het Gerecht geoordeeld dat dit onvoldoende erg is om een hospitalisatie-hechtenis te wettigen, zodat opnieuw de verslaafde niet kan geobserveerd worden gedurende een geïntoxiceerde derving. Dit laatste is dan ook bijna steeds een illusoire optimale werkwijze waartoe de deskundige niet kan overgaan, waaruit vele advocaten in hun pleidooi niet nalaten zoveel mogelijk munt te slaan steunend op de onjuiste redenering: « geen dervingssyndroom vastgesteld, dus geen toxicomanie ». Het feit dat de deskundige een dergelijk syndroom niet heeft kunnen meemaken, bewijst geenszins dat dit er niet zou geweest zijn had de bruuske abstinentie kunnen doorgevoerd worden. Wetenschappelijke proefondervinderlijke studies hebben zelfs kunnen doen vaststellen, voor welbepaalde narcotica, welke de minimale dosis is welke dagelijks moet toegediend worden, en hoelang zij moet gegeven worden, om onvermijdelijk toxicomanie (en fysische afhankelijkheid) te verwekken, met het dervingssyndroom dat er, bij plots spenen, bijhoort. Hier ziet men dus opnieuw het grote belang van een zo getrouw mogelijke « balans », op te maken tijdens de gerechtelijke enquête, daar de *dagelijks ingenomen dosissen* eruit moeten blijken. Het zou nochtans een flinke stap vooruit betekenen kon men er wettelijk toe komen de aan enige inbreuk schuldige vermoedelijke toxicomanen, stante pede en zonder de minste verwittiging, te hospitaliseren in de dienst waar de expert werkzaam is, zodat hij en het bevoegd personeel getuigen zouden zijn van een dervingsfase. Het plots stoppen van een toxicomaan in een gevangenis, tijdens de expertise, heeft reeds minder zin daar de deskundige er niet steeds onmiddellijk kan bij zijn, en het gevangenispersoneel toch bezwaarlijk als geschoold op gebied van toxicomanie kan beschouwd worden, om als betrouwbare getuigen te gelden.

17. Terloops willen we onderstrepen dat dit abstinentiefenomeen niet bij alle vormen van toxicomanie verwacht mag worden. Er zijn verslavende middelen die geen fysische afhankelijkheid veroorzaken, zoals

bvb. de wekaminen. Waar dit fenomeen anderzijds wel mag verwacht worden, verschilt de symptomatologie naargelang de aard van de stof waaraan men verslaafd is. Zo is de dervingssymptomatologie bij een barbituromaan grondig verschillend van dit bij een morfinomaan.

18. We willen hier niet verder ingaan op de rol welke de Nallinetest zou kunnen spelen bij het stellen van de diagnose van morfinomanie ter gelegenheid van een ambulant expertisearchief. Na inspuiting (wat reeds op zich zelf als een schending van de persoonlijke fysieke integriteit zou kunnen aangeklaagd worden) van het antidotum Nalorfine, laat deze test inderdaad toe bij een morfinomaan op zeer korte tijd kunstmatig een dervingssyndroom te veroorzaken en dus een diagnose te stellen. Tot nog toe hebben we in de expertisen waarmede we belast werden hiervan geen gebruik gemaakt, om alle polemieken te vermijden die zouden doen terugdenken aan die welke de narcoanalyse betreffen na inspuiting van pentothal. We zijn nochtans sterk geïnteresseerd in de adviezen welke juristen met betrekking tot dit probleem van de geprovokeerde kunstmatige derving bij toxicomanen zouden willen uitbrengen.

19. Bij ontstentenis van de mogelijkheid tot het bijwonen van een, hoe dan ook veroorzaakt, dervingssyndroom wordt het bestaan van een toxicomanie bij een deskundig onderzoek voor een belangrijk deel nagegaan door middel van de hogervernoemde « lengtedoorsnede » door de gedragingen van de betrokkene, die moeten blijken uit de resultaten van een goed doorgevoerde gerechtelijke enquête. Men zoekt aldus naar de volgende kenmerken van een toxicomanie zoals die werden geformuleerd door het « Expert Committee on Addiction Producing Drugs » van de Wereldgezondheidsorganisatie, in 1957 :

- Een tendens om de dosissen te verhogen ;
- Een psychische (psychologische) en in het algemeen een fysieke afhankelijkheid van de uitwerkingen van het produkt ;
- Een overrompelende begeerte, een nood, een dwang om het produkt verder te nemen en het te bekomen op alle mogelijke manieren ;
- Een nadelige invloed op het individu en op de maatschappij.

Deze definitie werd toentertijds gegeven naast die van « Habituation » of Gewoontevorming, en is o.i. nog steeds goed bruikbaar niettegenstaande hetzelfde Comité, einde 1963, beide definities heeft hersmolten tot één enkele, nl. die van « Dependence ».

20. Men bemerkt dat een vruchtbaar gerechtelijk onderzoek, bij gebrek aan mogelijkheden om de expert toe te laten een mooie *klinische* diagnose te stellen, de hoeksteen uitmaakt van deze laatste. Hierdoor werd ge-

meld hoe een dergelijk onderzoek omslachtig, en dan nog dikwijls onvolledig is. Zelfs het verplicht maken van de vermelding van naam en adres van de patient op het voorschrift lost niet alles op, al zou het reeds een flinke verbetering van de wetgeving terzake betekenen. Er is behoefte aan een mecanografisch ingerichte Centrale Dienst voor Verdovingsmiddelen te Brussel, zoals er sinds vele jaren één functioneert in California tot aller voldoening. Ik had het voorrecht deze langdurig te bezoeken en vertrouwd te geraken met zijn werking, welke eigenlijk uiterst eenvoudig doch tegelijk zeer efficiënt is. Aan de basis ervan ligt het gebruik van de « Triplicate Prescriptions » waarvan het invoeren in België mij zeer wenselijk voorkomt. De geneesheer schrijft zijn recept voor narcotica voor, op driedubbele formulieren uit een speciaal voorschriftenboekje. Tussen het eerste en tweede blad, alsook tussen het tweede en het derde ligt een carbonpapier. Een exemplaar blijft bij de arts. De patient krijgt het origineel en een dubbel mede om af te geven aan de apotheker, die dit laatste behoudt en op het einde van iedere maand de originelen opstuurt naar de « Centrale Tabulatiendienst » waar mecanografen de gegevens van het voorschrift punchen op I.B.M.-kaarten, nl. naam van de patient, stad waar het voorschrift werd opgesteld, naam van de dokter, zijn registratienummer, aard en dosis van het produkt, datum van het recept, enz... Deze gepunchte kaarten worden dan in een Tabulatiemachines geplaatst, volgens drie hoofdingen : de naam van de patient, die van de dokter, en het serienummer van de prescriptie. Op de aldus automatisch getypte lijsten kan men in één oogopslag zien hoeveel recepten een bepaalde patient verkreeg op een maand, wanneer, bij wie, bij welke apotheker hij ging, wat hij kreeg, enz. Hetzelfde geldt voor een dokter van wie men onmiddellijk vaststelt hoeveel prescripties hij schreef op een maand, voor wie ze bestemd waren, wat hij schreef, enz... Kortom een perfect controlesysteem, dat, zo het ooit zou worden ingevoerd in ons land, wat we persoonlijk hopen, wellicht een schril licht zou werpen op de ware toestand inzake toxicomanieën en eindelijk zou toelaten in te grijpen hoe en waar het moet, wat met het huidige verouderde controlesysteem toenauwernood het geval is.

Wil België zijn faam van vooruitstrevend land op wetgevend gebied eer blijven aandoen, dan heeft het hier in het domein der toxicomanie/n, zoals we komen te zien - en dan nog slechts fragmentair ! - een mooie gelegenheid.

Dr. Gaston VARENNE,
Licentiaat in de Criminologie ;
Werkleider aan de Neuro-psychiatrische Dienst
van de Rijksuniversiteit te Gent ;
Voorzitter van het Centrum voor Studie,
Behandeling en Preventie van Alcoholisme
en Toxicomanieën (C.A.T.) te Gent.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 24 maart 1966.

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: Baron Richard.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Van Leynseele en Fally.

Arbeidsovereenkomst (Bedienden). — Opzegging door de werkgever. — Onvoldoende termijn. — Overlijden van de bediende vóór het verstrijken van die termijn. — Recht van zijn rechthebbenden op vergoeding voor de aanvullende termijn.

Wanneer de werkgever een bediende heeft ontslagen met een opzeggingstermijn die onvoldoende was, en de bediende overleden is vóór het verstrijken van die termijn, mag de rechter op de vordering van de rechthebbenden van de bediende nog beslissen dat hij aanspraak mocht maken op een langere termijn, en dienvolgens de werkgever veroordelen tot het betalen aan de rechthebbenden van de bediende van een vergoeding gelijk aan de wedden en verdiensten van hun rechtsvoorganger, overeenstemmende met de nog te verlopen duur van de opzeggingstermijn die had moeten betekend zijn.

Helholc t./ Berruyer e.a.

Gelet op de bestreden sententie, op 6 april 1965 gewezen door de Werkrechtshoofden van beroep te Brussel, kamer voor bedienden;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artt. artikelen 14, 15, 16, 20, 22 van het koninklijk besluit van 20 juli 1955, tot ordening van de wetten betreffende het bediendencontract, doordat de bestreden sententie eiser veroordeelt tot het betalen aan de verweerders, erfgenamen van Charles Bouveron, bediende in dienst van eiser en aan wie deze, rekening gehouden met veertien jaar dienst een opzegging van negen maand gegeven had, van de som van honderd zeven en twintig duizend vijfhonderd frank voor de aanvullende opzeggingstermijn van negen maand welke, volgens de sententie, door eiser zou hebben moeten nagekomen worden, en dit ofschoon Charles Bouveron tijdens de opzeggingstermijn overleden was, terwijl eiser het contract niet verbroken heeft de dag waarop hij de opzegging gegeven heeft, maar er slechts op het einde van de opzeggingstermijn een einde aan gesteld heeft, zodanig dat het hof op dit ogenblik aan de rechter niet meer toekwam een andere opzeggingstermijn te bepalen dan die welke door de werkgever gegeven was geweest vermits de bediende overleden was vóór het verstrijken van de opzeggingstermijn en dat het bediendencontract op deze datum onafhankelijk van de opzegging een einde genomen had;

Overwegende dat de sententie erop wijst, zonder uit dien hoofde bestreden te worden dat de bezoldiging van Charles Bouveron, rechtsvoorganger van de verweerders, en met eiser door een bediendencontract met onbepaalde duur verbonden, honderd twintig duizend frank per jaar overschreed; dat op 22 februari 1963 door zijn werkgever, thans eiser, ontslagen met een opzeggingstermijn van negen maand, na ongeveer veertien jaren dienst, Charles Bouveron, reeds op 24 maart 1963 aan eiser geschreven had dat deze opzeggingstermijn onvoldoende was en op twee jaar moest gebracht wor-

den; dat hij overleden was zonder «opgehouden te hebben de opzeggingstermijn als onvoldoende zijnde te oordelen, en, zonder dat eiser deze opzeggingstermijn verlengd had»; dat, weliswaar, in het in 1949 tot stand gekomen bediendencontract, de partijen, in geval van verbreking, omtrent een opzeggingstermijn van zes maand overeengekomen waren, maar dat daar deze termijn lager is dan de minimum termijn waarnaar artikel 15, 2° van het koninklijk besluit van 20 juli 1955 tot ordening van de wetten betreffende het bediendencontract verwijst, dit beding krachtens artikel 22 van hetzelfde besluit nietig was;

Overwegende dat uit deze vaststellingen volgt dat eiser de verbintenis van de rechtsvoorganger van de verweerders verbroken heeft, zonder de door artikel 15, 2° van bovengemelde gecoördineerde wetten bepaalde termijn na te komen;

Overwegende dat de partij die een onvoldoende opzeggingstermijn betekent, krachtens artikel 20 van deze wetten, gehouden is tot betaling aan de wederpartij van een vergoeding gelijk aan de wedden en verdiensten overeenstemmende met de nog te verlopen duur van de opzeggingstermijn welke zou hebben moeten betekend zijn;

Overwegende dat de omstandigheid dat het overlijden van de rechtsvoorganger van de verweerders aan het bediendencontract een einde gesteld heeft vóór het verstrijken van de door eiser gegeven opzeggingstermijn, het feit laat voortbestaan dat de opzegging van dit contract, met een onregelmatige opzeggingstermijn door deze laatste geschied is de dag waarop deze hem betekend heeft;

Overwegende dat hieruit volgt dat door te beslissen dat de opzeggingstermijn waarop de rechtsvoorganger van de verweerders aanspraak mocht maken achttien maanden bedroeg en door, dienvolgens, eiser te veroordelen tot het betalen aan de verweerders van een vergoeding gelijk aan de wedde van hun rechtsvoorganger gedurende negen maand, de rechter geen enkele van de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft;

Overwegende dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiser in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 10 november 1966.

Voorzitter-verslaggever: M. Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. Mahaux.

Advocaat: Mr. Van Ryn.

Arbeidsongevallen. — Basisloon. — Art. 6, lid 8. — Hypothetische bezoldiging. — Gerechtvaardigde toevallige werkloosheid. — Gevangenisstraf.

De bewoordingen «gerechtvaardigde toevallige werkloosheid» in art. 6, lid 8 arbeidsongevallenwet bedoelen de werkloosheid die veroorzaakt wordt door een toevallige en gerechtvaardigde niet-uitvoering van de arbeidsovereenkomst, dit is door een abnormale en onopzettelijke niet-uitvoering.

De werkloosheid die veroorzaakt wordt door de niet-uitvoering van een arbeidsovereenkomst, welke het gevolg is van het ondergaan van een opgelopen gevangenisstraf, maakt een gerechtvaardigde toevallige werkloosheid uit, die tot berekening van een hypothetische bezoldiging aanleiding geeft, overeenkomstig art. 6, lid 8 arbeidsongevallenwet, behoudens het geval waarin het feit dat aanleiding gaf tot de straf, gepleegd werd met het oogmerk om de werkloosheid te veroorzaken.

N.V. Groep Josi t./ Santy.

Gelet op het bestreden vonnis, op 19 oktober 1965 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk;

Over beide middelen, afgeleid, het eerste, uit de schending van de artikels 6, leden 1 en 8, van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen, dit laatste lid zijnde vroeger lid 9, zoals gewijzigd door artikel 8, paragraaf 1, van de wet van 10 juli 1951, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis beslist dat er aanleiding is om toepassing te maken van een hypothetisch basisloon en derhalve oordeelt dat de maanden die verweerder in de gevangenis heeft doorgebracht moeten in acht genomen worden om dit basisloon te bepalen, om de reden «dat de vergoedingen die aan de werknemer dienen toegekend te worden, niet mogen beïnvloed worden door uitzonderlijke omstandigheden voorgekomen in het jaar, aan het ongeval voorafgaande; dat slechts dienen uitgesloten te worden vrijwillige afwezigheden op het werk in overtreding met de arbeidsovereenkomst en dan nog met uitzondering van stakingen die steeds aangezien worden als toevallige werkloosheid; dat ten deze, indien moet worden aangenomen dat het verblijf van de beroepene in de gevangenis het gevolg is van een vrijwillige daad, het niettemin vaststaat dat de gepleegde misdrijven volkomen vreemd zijn aan de arbeidsovereenkomst en een uitzonderlijk karakter vertonen; dat er geen reden bestaat om te denken dat, was het arbeidsongeval niet gebeurd, beroepene nogmaals gedurende verscheidene maanden afwezig zou geweest zijn op het werk en slechts een gedeelte van zijn normaal loon zou verdiend hebben; dat het toekennen van een aangevuld basisloon overeenkomstig artikel 6 van de wet op de arbeidsongevallen, in geen geval kan worden aangezien als het toestaan van een premie aan de «turpitud» van de werknemer»,

terwijl 1) de verweerder van het werk afwezig bleef om de reden dat hij een tijd lang in de gevangenis doorbracht ten gevolge van een regelmatige veroordeling, zodat hij zich niet in een staat van werkloosheid bevond, maar integendeel van het werk afwezig was gebleven om hem persoonlijke redenen (schending van artikel 6, lid 8, van de gecoördineerde wetten),

2) het vonnis derhalve een verwarring heeft begaan tussen de redenen die persoonlijk zijn aan de werknemer, waaronder ziekte, oproeping of wederoproeping onder de wapens, werkstaking of lockout, en de redenen die eigen zijn aan het bedrijf, namelijk bij tussenpoos voorkomende werkloosheid of elke andere gerechtvaardigde toevallige werkloosheid (schending van alle ingeroepen wetsbepalingen);

het tweede, uit de schending van de artikels 6, leden 1 en 8, van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen, het laatste lid zoals gewijzigd door artikel 8, paragraaf 1, van de wet van 10 juli 1951 en 97 van de Grondwet,

doordat het vonnis beslist dat er aanleiding is om toepassing te maken van een hypothetisch basisloon

en derhalve oordeelt dat de maanden die verweerder in de gevangenis heeft doorgebracht moeten in acht genomen worden om dit basisloon te bepalen, om de reden «dat de vergoedingen, die aan de werknemer dienen toegekend te worden, niet mogen beïnvloed worden door uitzonderlijke omstandigheden voorgekomen in het jaar aan het ongeval voorafgaande; dat slechts dienen uitgesloten te worden vrijwillige afwezigheden van het werk in overtreding met de arbeidsovereenkomst en dan nog met uitzondering van stakingen, die steeds aangezien worden als toevallige werkloosheid; dat ten deze, indien moet worden aangenomen dat het verblijf van de beroepene in de gevangenis het gevolg is van een vrijwillige daad, het niettemin vaststaat dat de gepleegde misdrijven volkomen vreemd zijn aan de arbeidsovereenkomst en een uitzonderlijk karakter vertonen; dat er geen reden bestaat om te denken dat, was dit arbeidsongeval niet gebeurd, beroepene nogmaals gedurende verscheidene maanden afwezig zou geweest zijn op het werk en slechts een gedeelte van zijn normaal loon zou verdiend hebben; dat het toekennen van een aangevuld basisloon, overeenkomstig artikel 6 van de wet op de arbeidsongevallen, in geen geval kan worden aangezien als het toestaan van een premie aan de «turpitud» van de werknemer»,

terwijl 1) eiseres in haar conclusie staande hield dat wanneer verweerder ingevolge een «vrijwillige fout» in de gevangenis verbleven heeft in de loop van het jaar dat aan het arbeidsongeval voorafgaat, er geen aanvulling van het loon dat hij gedurende dit jaar heeft verdiend moet plaats hebben, daar indien hij alsdan zijn prestaties niet heeft kunnen verrichten zulks niet is gebeurd ingevolge ziekte, oproeping of wederoproeping onder de wapens, werkstaking of lockout, bij tussenpozen geregeld of ongeregeld in het bedrijf voorkomende werkloosheid, of welke andere gerechtvaardigde toevallige werkloosheid (schending van artikel 6, lid 8, vroeger lid 9, van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen),

2) het feit dat verweerder wegens zijn «vrijwillige fout» een aantal maanden in de gevangenis heeft doorgebracht aan zijn afwezigheid hoegenaamd geen abnormaal en gerechtvaardigd karakter heeft gegeven, en het vonnis dit karakter niet verantwoordt door vast te stellen dat dergelijk verblijf in de gevangenis toch uitzonderlijk is (schending van alle ingeroepen wetsbepalingen).

Overwegende dat eiseres het vonnis verwijt bij de berekening van het basisloon van verweerder, die het slachtoffer werd van een arbeidsongeval, rekening te hebben gehouden met een aantal maanden welke hij tijdens het referentiejaar in de gevangenis doorbracht, terwijl volgens eiseres het basisloon enkel diende berekend te worden op grond van de maanden gedurende welke verweerder werkelijk in dienst van zijn werkgever was;

Overwegende dat, volgens de vermeldingen van het vonnis, verweerder twee gevangenisstraffen opliep, de ene wegens onopzettelijke doping en onopzettelijke verwondingen, de andere wegens dronkenschap aan het stuur;

Overwegende dat de werkloosheid die veroorzaakt wordt door de niet-uitvoering van een arbeidsovereenkomst, welke het gevolg is van het ondergaan van een opgelopen gevangenisstraf, een gerechtvaardigde toevallige werkloosheid uitmaakt, die tot berekening van een hypothetische bezoldiging aanleiding geeft, overeenkomstig artikel 6, lid 8, van de gecoördineerde wetten betreffende de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, zoals gewijzigd door

artikel 8, paragraaf 1, van de wet van 10 juli 1951, behoudens het geval waarin het feit gepleegd werd met het oogmerk om de werkloosheid te veroorzaken;

Dat de bewoordingen « gerechtvaardigde toevallige werkloosheid » in deze wetsbepaling inderdaad de werkloosheid bedoelen die veroorzaakt wordt door een toevallige en gerechtvaardigde niet-uitvoering van de arbeidsovereenkomst, dit is door een abnormale en onopzettelijke niet-uitvoering;

Overwegende dienvolgens dat de rechtbank, door een in de aangehaalde omstandigheden ontstane afwezigheid van het werk te beschouwen als een geval van toevallige en gerechtvaardigde werkloosheid geenszins bovenvermeld artikel 6, lid 8, geschonden heeft en geenszins de redenen van toevallige en gerechtvaardigde werkloosheid die aan de werknemer eigen zijn heeft verward met die welke aan het bedrijf eigen zijn, vermits de in bedoelde wetsbepaling vermelde redenen van werkonderbreking die eigen aan de werknemer, niet op beperkende wijze worden opgesomd;

Overwegende dat beide middelen dienvolgens naar recht falen;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Vooroordeelt eiseres in de kosten.

NOOT — Vorenstaand arrest verwerpt de voorziening tegen Burg. Kortrijk, 19 oktober 1965, R.W. 1965, 1119.

HOF VAN CASSATIE.

2e Kamer. — 15 maart 1965.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadshere-verslaggever: M. de Vreese.

Advocaat-generaal: M. Dumon.

1. Burgerlijke Partij. — Ontvankelijkheidsvereisten.
2. Burgerlijke Partij. — Onopzettelijk doden of onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel. — Geval waarin het wanbedrijf tevens schade aan zaken veroorzaakt. — Vordering tot vergoeding van deze schade. — Is gesteund op dat wanbedrijf.

1. Opdat de vordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte schade onvankelijk zou zijn voor de strafrechter, vereisen de artikels 3 en 4 van de wet van 17 april 1878 niet dat het bestaan van de schade waarvoor vergoeding wordt gevorderd een van de bestanddelen van het misdrijf zou zijn.
2. Het door de artikelen 418 en 420 strafwetboek bedoelde wanbedrijf bestaat in een onvoorzichtigheid of een gebrek aan vooruitzicht welke tegelijk verwondingen en schade aan zaken kunnen veroorzaken; in zulk geval is de burgerlijke vordering tot vergoeding van de schade aan zaken een vordering gesteund op dat wanbedrijf. Het volstaat dat tussen de inbreuk waarvoor de verdachte terecht staat en door een benadeelde persoon geleden schade een noodzakelijk oorzakelijk verband zou bestaan.

Porton en N.V. Districhar t./ Vanhaesendonck en Lados.

Gelet op het bestreden arrest, op 21 maart 1964 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

1. Wat betreft de voorziening van eiser:

A. In zover de voorziening de beslissing bedoelt gegeven over de publieke vordering:

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikels 1319, 1320 van het B.W. en van de bewijskracht van het proces-verbaal van de 8ste politiedivisie te Brussel nr 164/Q dd. 12, 15, 19, 23 en 28 februari 1963, overgemaakt aan de Procureur des Konings op 12 maart 1963, inhoudende de verklaringen van Nijssen Marie, echtgenote Heyvaert, en van art. 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest eiser op strafrechtelijk gebied wegens onvrijwillige slagen of verwondingen en eiseres op burgerlijk gebied veroordeelt, en deze veroordelingen staft op de overweging dat « ingevolge de schets op schaal, door de politie opgemaakt aan de hand van de vaststellingen die dadelijk na het ongeval werden gedaan en in overeenstemming met de verklaringen van getuige Nijssen Marie, het is komen vast te staan dat Porton geen voldoende ruimte heeft gelaten links van hem om aan Vanhaesendonck de mogelijkheid te geven veilig te kruisen; dat zulke mogelijkheid immers voor Porton bestond daar hij, meer rechts houdend, dichter nabij de geparkeerde auto had kunnen rijden; dat Porton aldus schuld heeft in de aanrijding om Vanhaesendonck tot een ontwijkingsmaneuver te hebben gedwongen ».

terwijl, eerste onderdeel, uit voormeld proces-verbaal blijkt dat getuige Nijssen Marie, enkel de volgende verklaring afgelegd heeft: « Je n'ai pas été témoin de l'accident de roulage survenu le 12 février, rue Laneau, à l'angle de l'avenue Richard Neybergh. Je brossais la neige de mon trottoir lorsque j'ai eu mon attention attirée par le bruit d'une collision se produisant dans la rue Laneau. J'ai ainsi constaté que l'auto que vous me dites conduite par Vanhaesendonck avait, en escaladant le trottoir, heurté le piéton Lados. Ainsi que vous l'a déclaré Vanhaesendonck, une voiture se trouvait parquée devant mon domicile et, à mon arrivée sur les lieux l'avant du camion de Porton était arrêté au-delà de l'avant de la voiture parquée. Je précise que la voiture parquée se trouvait avec l'arrière à hauteur de la bouche d'égout placée devant mon domicile. Je ne puis vous en dire davantage ».

terwijl bij gezegde verklaring getuige Nijssen zich noch uitdrukkelijk, noch impliciet, uitsprak over het feit of Porton al dan niet voldoende ruimte had gelaten links van hem om aan Vanhaesendonck de mogelijkheid te geven veilig te kruisen,

terwijl deze getuige geen woord gerept heeft over de voldoende of onvoldoende ruimte,

terwijl de rechter aldus aan de verklaringen van de getuige een interpretatie geeft die onverenigbaar is met de normale en gebruikelijke betekenis van de door de getuige zelf gebruikte bewoordingen,

terwijl, tweede onderdeel, minstens uit de bewoordingen van het arrest onmogelijk met zekerheid kan uitgemaakt worden of de rechter zijn beslissing nopens de zogezegde foutieve daad van eiser enkel heeft willen staven op de schets door de politie opgemaakt ofwel op het geheel der bewijselementen die én uit de schets én uit het getuigenis van Nijssen samengesteld was,

terwijl deze onduidelijkheid in de motivering het Hof in de onmogelijkheid stelt zijn controle uit te oefenen over de wettelijkheid van de bestreden beslissing en met het gebrek aan de door art. 97 van de Grondwet vereiste motivering gelijkstaat:

Over beide onderdelen samen:

Overwegende dat het arrest de in het middel aangehaalde overwegingen heeft kunnen formuleren zonder de bewijskracht van de eveneens in het middel en in het kwestieuze proces-verbaal opgenomen verklaringen van getuige Nijssen te miskennen;

Overwegende dat het arrest beslist dat eiser geen voldoende ruimte links heeft gelaten, terwijl hij nochtans de mogelijkheid had meer rechts te houden en dichter bij de geparkeerde auto te rijden;

Dat het vaststelt dat zulks is komen vast te staan « ingevolge de schets op schaal door de politie opgemaakt aan de hand van de vaststellingen die dadelijk na het ongeval werden gedaan en in overeenstemming met de verklaringen van de getuige Nijssen »;

Overwegende dat, door te overwegen dat de gegevens van de schets op schaal door de politie opgemaakt aan de hand van de vaststellingen die dadelijk na het ongeval werden gedaan, enerzijds, en de verklaringen van getuige anderzijds, in overeenstemming zijn, het arrest geenszins aan getuige Nijssen een verklaring toeschrijft over de al dan niet voldoende ruimte die eiser zou hebben gelaten;

Overwegende dat, door te beslissen dat de fout van eiser is komen vast te staan om de hoger aangehaalde overweging, het arrest zijn beslissing steunt op het geheel van de bewijselementen die én de schets én het getuigenis van Nijssen omvatten;

Overwegende dat het middel feitelijke grondslag mist;

Overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

B. In zover de voorziening de beslissing bedoelt gewezen over de door verweerster ingestelde vordering:

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikels 97 van de Grondwet, 3 en 4 van de wet van 17 april 1878 bevattende de voorafgaande titel van het Wetboek van rechtspleging in strafzaken,

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat eiser zich plichtig gemaakt had aan de feiten van de telastlegging, die er in bestond onvrijwillige slagen of verwondingen te hebben veroorzaakt aan Lados Joseph, eiser veroordeelt aan de burgerlijke partij Vanhaesendonck schadevergoeding te betalen,

terwijl onvrijwillige slagen of verwondingen aan Lados geen schade aan Vanhaesendonck hebben kunnen toebrengen,

terwijl, bijgevolg, Vanhaesendonck niet ontvankelijk en alleszins niet gegrond was om zich burgerlijke partij tegen eiser te stellen en schadevergoeding voor zichzelf te vragen,

terwijl alleszins het arrest niet gemotiveerd is wat betreft de veroordeling van eiser tot schadevergoeding ten gunste van Vanhaesendonck,

terwijl het Hof in de onmogelijkheid gesteld wordt zijn controle uit te oefenen over de wettelijkheid van de bestreden beslissing dienaangaande:

Overwegende dat, opdat de vordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte schade ontvankelijk zou zijn vóór de strafrechter, de artt. 3 en 4 van de wet van 17 april 1878 niet vereisen dat het bestaan van de schade waarvoor vergoeding wordt gevorderd een van de bestanddelen van het misdrijf zou zijn;

Overwegende dat het door de artt. 418 en 420 van het Strafwetboek bedoelde wanbedrijf in een onvoorzichtigheid of een gebrek aan vooruitzicht bestaat welke tegelijk verwondingen en schade aan zaken kunnen veroorzaken; dat in zulk geval, de burgerlijke vordering tot vergoeding van de schade aan zaken een vordering is gesteund op dat wanbedrijf;

Overwegende dat het volstaat dat tussen de inbreuk waarvoor de verdachte terecht staat en de door een benadeelde persoon, ten deze verweerster Vanhaesendonck, geleden schade een noodzakelijk oorzakelijk verband zou bestaan;

Overwegende dat het arrest wettelijk heeft kunnen

beslissen dat de inbreuk waarvoor eiser terecht stond, namelijk onvrijwillige slagen of verwondingen te hebben veroorzaakt aan Lados, ook schade heeft veroorzaakt aan verweerster;

Overwegende dat het arrest overweegt dat over de aangevraagde schadeposten geen betwisting is gerezen en dat de door verweerster gevorderde vergoedingen rechtmatig en verantwoord zijn;

Dat, bij gemis aan conclusie, de rechter niet gehouden was de veroordeling van eiser tot vergoeding van de door verweerster geleden schade nader te motiveren;

Dat het middel naar recht faalt;

C. In zover de voorziening de beslissing bedoelt gewezen over de door verweerder ingestelde vordering:

Overwegende dat het arrest er zich toe beperkt aan verweerder een provisionele vergoeding toe te kennen en een deskundig onderzoek te bevelen;

Dat het arrest op dit punt geen definitieve beslissing uitmaakt in de zin van art. 416 van het Wetboek van Strafvordering;

Dat het ook geen uitspraak doet over een betwisting betreffende de bevoegdheid;

Dat de voorziening voorbarig en dienvolgens niet ontvankelijk is;

II. Wat betreft de voorziening van eiseres:

Overwegende dat uit geen stuk waarop het Hof acht vermag te slaan blijkt dat eiseres, burgerlijk aansprakelijke partij, de voorziening heeft betekend aan de personen waartegen zij gericht is;

Dat de voorziening dienvolgens niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorzieningen;

Veroordeelt eisers in de kosten.

NOOT: Zie Cass. 4 november 1963, Pas. 1964, I, 240; Cass. 8 april 1963, Pas. 1963, I, 864; Cass. 1 maart 1957, Pas. 1957, I, 785; Cass. 8 februari 1961, Pas. 1961, I, 613.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 25 september 1965.

Voorzitter-verslaggever: M. Rutsaert.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat: Mr. Struye.

1. Openbare orde. — Niet-ontvankelijkheid van hoger beroep van het vonnis in laatste aanleg. — Van ambtswege.

2. Bevoegdheid en aanleg. — Vatbaarheid voor hoger beroep. — Arbeidsongevallen. — Niet-aanduiding van de gegevens voor toepassing van de begrotingsbasis. — Vonnis in laatste aanleg. — Schatting door partijen. — Zonder uitwerking.

1. De regel, naar luidt waarvan geen hoger beroep openstaat tegen een beslissing die, krachtens de wet, in laatste aanleg is gewezen, is van openbare orde. De niet-ontvankelijkheid van het met schending van die regel ingesteld hoger beroep moet, zelfs van ambtswege, door de rechter worden ingeroepen.

2. In zake arbeidsongevallen bepaalt de wet de basis tot raming van het geding.

Bij gebrek aan aanduiding, in de dagvaarding of in de conclusies of in het vonnis van de eerste rechter, van

de feitelijke gegevens, ter zake het loon van het slachtoffer, die de toepassing van de begrotingsbasis mogelijk maken, is de beslissing in laatste aanleg gewezen.

De omstandigheid dat door de eerste rechter aan een der partijen akte werd verleend van haar schatting van het geding op 10.000 fr. in elk van zijn onderdelen, blijft zonder uitwerking, daar de waarde van het geding volgens het wettelijk criterium wordt bepaald.

N.V. La Royale Belge t./ De Coninck.

Gelet op het bestreden vonnis op 25 september 1963 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Leper;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1, 9, 21, 23, 27, 33, 35 van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid, 1 van de besluitwet van 13 december 1945 op de arbeidsongevallen op de weg van of naar het werk, 1, 2, 6, 24 van de door het koninklijk besluit van 82 september 1931 gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, na vastgesteld te hebben dat de vordering van verweerder er toe strekte te horen zeggen voor recht dat hij aanspraak kon maken op de wettelijke vergoedingen in zake arbeidsongevallen wegens de verwondingen opgelopen bij het ongeval van 23 februari 1962, en dat bij vonnis van 17 januari 1963 de vrederechter van het kanton Meseu deze vordering ongegrond verklaard had, het door verweerder tegen dit vonnis aangetekend hoger beroep ontvankelijk verklaart, en verder het vonnis te niet doet en de vordering van verweerder gegrond verklaart,

terwijl noch de dagvaarding noch de conclusie van de partijen, noch het beroepen vonnis het bedrag van het loon van verweerder vermeld hadden,

terwijl in zake vergoedingen wegens arbeidsongevallen, de wet, onder meer in de artikelen 2 en 6 van de gecoördineerde wetten, de basis bepaalt waarop de gedingen dienen geschat te worden,

terwijl een der wezenlijke elementen van deze wettelijke basis in het bedrag van het loon van het slachtoffer bestaat,

terwijl uit artikel 33 van de wet op de bevoegdheid blijkt dat, bij gebrek aan vermelding van dit bedrag, het beroepen vonnis in laatste aanleg uitgesproken werd, dat de schatting van het geding door de conclusies van een der partijen niet dienend was en door de rechter niet kon in acht genomen worden;

Overwegende dat de door verweerder ingestelde vordering tot vergoeding strekt, op grond van de besluitwet van 13 december 1945, van een gedeeltelijke bestendige ongeschiktheid tot werken voortspuitende uit een ongeval dat zich, volgens verweerder, voerde op de weg van het werk;

Overwegende dat het bedrag van het loon van verweerder noch in de dagvaarding noch in het vonnis van de eerste rechter noch in enige vóór deze door de partijen genomen conclusie vermeld wordt;

Overwegende dat de wet in deze materie de basis tot raming van het geding bepaalt;

Dat bij gebrek aan aanduiding van de feitelijke gegevens, ter zake het loon van het slachtoffer, die de toepassing van bedoelde begrotingsbasis mogelijk maken, de beslissing in laatste aanleg gewezen is;

Overwegende dat de omstandigheid dat door de eerste rechter aan eiseres akte verleend werd van haar schatting van het geding, wat bevoegdheid en aanleg betreft, op 10.000 fr. in elk van zijn onderdelen, zonder uitwerking blijft, daar de waarde van het geding volgens het wettelijk criterium bepaald wordt;

Overwegende dat de regel, naar luid waarvan geen

hoger beroep openstaat tegen een beslissing die, krachtens de wet, in laatste aanleg gewezen is, van openbare orde is; dat daaruit volgt dat de niet-ontvankelijkheid van het met schending van deze regel ingesteld hoger beroep, zelfs van ambtswege door de rechter moest opgeworpen worden;

Overwegende, dienvolgens, dat het bestreden vonnis, door het hoger beroep in de gegeven omstandigheden ontvankelijk te verklaren, de in het middel vermelde wetsbepalingen geschonden heeft;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

en, gezien de wet van 20 maart 1948, veroordeelt eiseres in de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, zetelende in hoger beroep.

NOOT: Zie, voor het tweede punt, in dezelfde zin: Cass. 16 november 1964, R.W. 1964-65, 2069, met de daar geciteerde rechtspraak.

RAAD VAN STATE.

4e Kamer. — 21 juni 1966.

Voorzitter: M. Mast.

Raadsheren: de H.H. Mees en Adriaens.

Auditeur: M. Van Assche.

Advocaten: Mrs. Houtekier en De Bock.

Rechtspleging. — Hervatting van het geding. — Buitengewone schade. — Berekening.

1. Wanneer na de sluiting van de debatten de erfgerechtigde van de overleden verzoeker verklaart de erfenis van de de cujus te hebben aanvaard en het rechtsgeding te hervatten, bestaat er grond toe de debatten te heropenen om uitspraak te doen over het verzoek tot hervatting van het geding.
2. Voor de wijze van raming van de buitengewone schade waarvan het herstel in een vroeger advies werd aanvaard, zie men nader het advies.

Brunin, Albert en Brunin, André (overleden) t./ Belg'sche Staat (Minister van Openbare Werken).

Overwegende dat de staat van onkosten en erelonen van de aangestelde deskundige wat betreft Albert Brunin op 5.643 fr., en wat betreft André Brunin, op 816 fr. werd begroot;

Overwegende dat uit een uittreksel uit het register van overlijdensakten, afgegeven door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Bossuit, blijkt dat André Brunin op 14 augustus 1964 overleden is; dat Laurette Brunin na het sluiten van de debatten, bij brief van 23 maart 1966, evenwel verklaart de erfenis van wijlen haar vader André Brunin te hebben aanvaard en het rechtsgeding te hervatten; dat er derhalve grond toe bestaat de debatten te heropenen om uitspraak te doen over het verzoek tot hervatting van het geding;

Overwegende dat de deskundige zich op 10 oktober 1964 ter plaatse heeft begeven, in aanwezigheid van Albert Brunin en zijn raadsman, advocaat Ockerman, en van ingenieur De Brock, afgevaardigde van de Minister van Openbare Werken; dat de deskundige op 25 januari 1965 zijn verslag aan de partijen heeft betekend; dat de par-

tijen geen opmerkingen over het verslag hebben gemaakt ;

Overwegende dat de deskundige besluit dat de achteruitgang van de handelsomzet van Albert Brunin enkel door het verleggen in 1957 van het Scheldetracé en het dempen van de oude Scheldearm is veroorzaakt, dat het handelsfonds door die werken alle waarde heeft verloren, dat « daarom ook een bijkomende vergoeding moet worden voorzien om de uitbater toe te laten hetzij zich op een andere plaats te vestigen en zijn koopwaren en bedrijfsmateriaal te verhuizen, hetzij een andere handel te beginnen, alsook een vergoeding voor verlies van genot vanaf de dag dat de handel verloren is gegaan tot de dag dat de uitbater een andere zaak kan beginnen » ; dat hij de waarde van het handelsfonds bij overname schat zoals gebruikelijk op het gezamenlijk netto-inkomen van drie uit de laatste vijf jaren, het hoogste en het laagste buiten beschouwing gelaten ; dat uit het verslag evenwel blijkt en verzoeker niet betwist dat verzoekers netto-bedrijfsinkomen dat voor die vijf jaren door het bestuur van de directe belastingen in aanmerking werd genomen, respectievelijk bedroeg : 42.500 fr., 46.324 fr., 44.197 fr. en 44.890 fr ; dat de waarde van het handelsfonds bij overname derhalve moet worden geraamd op het bedrijfsinkomen voor de drie in aanmerking genomen jaren, hetzij 132.915 fr. ; dat bovendien volgens het verslag een som van 25.000 fr. die het verslag als « verhuisvergoeding en verplaatsing van koopwaren en winkelbekleding » bestempelt, en een som van 44.305 fr., dit is 132.915 : 3, wegens verlies van genot gedurende één jaar, in rekening behoren te worden gebracht ; dat echter van dit totale bedrag, dit is 202.220 fr., de schade veroorzaakt door de intrekking van de vergunning en die op 10 pct. van het totale bedrag kan worden geschat, dient te worden afgetrokken zodat de schade wegens het verlies van het handelsfonds kan geschat worden op 182.198 fr. ; dat de deskundige bovendien oordeelt dat de buitengebruikstelling van de boot geen aanleiding tot vergoeding kan geven vermits de aankoop van de boot ter waarde van 15.000 fr. volledig is afgeschreven zodat het eventueel verlies ingevolge buitengebruikstelling goedge maakt is, dat de buitengebruikstelling van de pompinstallatie en van het gebouw waarin die installatie zich bevond evenmin aanleiding kan geven tot vergoeding vermits verzoeker geen eigenaar van de installatie is en het gebouw niet speciaal voor de installatie was ingericht, dat het onroerend goed van verzoeker door zijn ligging een handelswaarde had die tengevolge van de vermelde openbare werken is verminderd ; dat hij dit verlies van handelswaarde op vijfenzeventig duizend frank schat ;

Overwegende dat het besluit van deskundige behalve wat betreft de raming van de waarde van het handelsfonds, op goede gronden berust en dat het derhalve billijk is aan Albert Brunin een vergoeding toe te kennen van 257.198 fr.

Is van advies

— dat het past aan verzoeker Albert Brunin een vergoeding toe te kennen van 257.198 fr. ;

— dat de kosten van de aanvraag ingediend door Albert Brunin, begroot op 6.393 fr., hetzij 705 fr. als recht voor het inleidend verzoekschrift en 5.643 fr. voor onkosten en ereloon van de deskundige, ten laste van de Staat dienen te worden gelegd.

Besluit :

Artikel 1. — De debatten worden heropend wat betreft de aanvraag ingediend door André Brunin.

Artikel 2. — De kosten wat betreft die aanvraag zijn voorbehouden.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

15e Kamer. — 7 januari 1967.

Voorzitter : M. Schilling.

Raadsheren : M. Stockaert en Jans.

Openbaar Ministerie : M. Blondeel.

Advokaten : Mrs. Ph. Lambrechts en H. Hellings.

Verkeer. — Dronkenschap aan het stuur. — Schadevergoeding voor personen die met de dronken bestuurder in het voertuig plaats hadden genomen.

Personen die plaats nemen in een voertuig bestuurd door een chauffeur die in staat van dronkenschap verkeert, begaan een grote onvoorzichtigheid en moeten zelf instaan voor een gedeelte van de schade die zij ten gevolge van een ongeval opgelopen hebben.

Het Hof stelt de helft van de schade ten laste van de inzittenden.

Fimmers & Van Kerkhove t./ De Clercq
& N.V. Securitas.

Gezien het beroep aangetekend op 29 augustus 1966 door de vier hiervoor vermelde burgerlijke partijen, tegen het vonnis uitgesproken door 3 rechters, de 18e augustus 1966,

door de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement Antwerpen,

die, rechtdoende in correctionele zaken, en na uitspraak te hebben gedaan op strafrechterlijk gebied, beslissende over de eisen van de hiervoor vermelde burgerlijke partijen, de eisen van deze burgerlijke partijen ongegrond verklaart.

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar vorm en tijd ;

Overwegende dat het vaststaat dat de schade door de burgerlijke partijen ondergaan in oorzakelijk verband staat met de misdrijven lastens verwezene De Clercq Erik weerhouden ;

Overwegende anderzijds dat, uit het strafdossier en het onderzoek vóór het Hof gedaan, gebleken is dat De Clercq Erik zich met de burgerlijke partijen Fimmers Erik en Vankerkhove Luc naar de mess van de officieren te Hoogboom had begeven, dat zij gedrieën aldaar, praktisch steeds samen, de avond, van ongeveer 20 uur tot ongeveer middernacht, al kaartend en drinkend doorgebracht hebben, tot zware dronkenschap toe wat De Clercq Erik betreft ; dat het ongeval een tiental minuten na hun vertrek uit de mess gebeurde ; dat de vaststellingen van de verbalisanten, van de adjunct-politiecommissaris en van de opgevorderde geneesheer eensluidend op een voor eenieder duidelijk waarneembare staat van dronkenschap van De Clercq Erik wijzen ; dat uit het geheel dezer elementen, en zonder acht te slaan op de verklaring van de barman Weyts welke als onbetrouwbaar dient verworpen, met zekerheid mag afgeleid worden dat Fimmers Erik en Vankerkhove Luc, op het ogenblik dat zij in de wagen bestuurd door De Clercq Erik plaats namen, konden en moesten weten dat deze laatste zich in een verregaande staat van dronkenschap bevond ; dat zij desondanks met De Clercq medegereden zijn en aldus een grove onvoorzichtigheid hebben begaan, waaraan de schade die zij en hun ouders geleden hebben insgelijks te wijten is ;

Overwegende dat het billijk voorkomt het verantwoordelijkheidsaandeel van De Clercq Erik in deze schade op een helft te bepalen ; dat Fimmers Erik en Vankerkhove

Luc ieder instaan voor de andere helft van zijn eigen schade en deze van zijn vader of moeder;

Overwegende dat de gevorderde bedragen verantwoord zijn, doch slechts ten belope van de helft ten laste van verwezende De Clercq Erik vallen;

Om die redenen,

De Rechtbank,

rechtdoende op tegenspraak,
gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935; artikels 44 en 45 van het strafwetboek; artikels 3 en 4 wet 17-4-1878; artikels 1382 en 1383 van het burgerlijk wetboek; gezien artikels 66, 162, 194 en 211 van het wetboek van strafvordering; artikel 9 wet 1 juli 1956 en artikel 466 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering;

ter zitting door de heer Voorzitter aangeduid;
ontvangt de beroepen;
en erover rechtdoende;
doet het vonnis waartegen beroep te niet in zijn bestreden beschikkingen,

wijzigende desaan gaande,
verklaart De Clercq Erik ten belope van een helft verantwoordelijk voor de schade door de burgerlijke partijen geleden;

veroordeelt hem in solidum met de vrijwillig tussenkomende partij de N.V. Securitas om volgende provisie-nale bedragen te betalen:

— aan Fimmers Erik — de som van vijftig centiemen (0,50 F);

— aan Fimmers Vincent — de som van twaalfduizend honderd vijftig frank (12.150 F);

— aan Vankerkhove Luc — de som van vijftig centiemen (0,50 F);

— aan Vankerkhove Paula — de som van vierduizend negenhonderd zevenentwintig frank vijftig centiemen (4.927,50 F);

dit alles met de vergoedende interesten vanaf 2-9-1966, de gerechtelijke interesten en de kosten van beide instanties tot heden;

verleent akte van het voorbehoud van de burgerlijke partijen voor de later te bepalen schadevergoedingen;

veroordeelt De Clercq Erik en de vrijwillig tussenkomende partij in solidum tot de kosten tot heden voorgeschoten in graad van beroep door de openbare partij.

stelt aan als deskundige Dr Paul Steyaert.

(.....)

Houdt de verdere kosten aan.

Zegt dat de verdere behandeling der zaak aan het Hof zal behoren.

NOOT: Reeds meermaals werd beslist dat de inzittende van een voertuig bestuurd door een dronken bestuurder geen enkele schadevergoeding kan bekomen (Antwerpen, Correctionele Vakantiekamer 28 augustus 1966).

Het Hof van Cassatie (17 juni 1963, R.W. 1963-64, 963 en 25 april 1963, R.W. 1963-64, 959) beslist dat samenlopende fouten of medeschuld van het slachtoffer aanleiding geven tot een verdeling in verhouding met het oorzakelijk verband tussen de fout en de schade.

Cfr. arrest van het Hof van Beroep te Brussel (Brussel, 16e kamer, 9 april 1964, J.T. 1964, 543), waarbij $\frac{3}{4}$ ten laste van de bestuurder werd gelegd en $\frac{1}{4}$ ten laste van de inzittende.

H.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

24 mei 1966.

Voorzitter: M. Beeckmans de West-Meerbeek.

Raadsheren: M.M. Vander Haegen en Roevens.

Advocaat-generaal: M. Bondue.

Advocaten: Mrs. A. Houtekier en A. Bauwens.

Onrechtmatige daad. — Militair vergoedingspensioen. — forfaitair karakter. — Kind van de rechthebbenden. —

De ouders die wegens het overlijden van hun zoon gedurende de dienst en door het feit van de dienst, krachtens de wet van 9 maart 1953 een militair vergoedingspensioen hebben bekomen, kunnen, wegens art. 1 lid 4 van het Besluit van de Regent van 5 oktober 1948, geen vergoeding volgens het gemeen recht meer van de Belgische Staat vorderen.

Het forfaitair karakter van hogergenoemd pensioenstelsel verzet zich nochtans niet tegen een eis volgens het gemeen recht, uitgaande van de broeder of zuster van het slachtoffer omdat deze eis buiten het aan de ouders toegekende militair vergoedingspensioen staat.

Coopman en Vervaeke t./ Belgische Staat
(Ministerie van Landsverdediging).

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering door de geïntimeerden ingeleid op 30 april 1963 ertoe strekt de Belgische Staat te horen veroordelen tot vergoeding van de schade welke zij geleden hebben tengevolge van een verkeersongeval dat zich in Duitsland op 13 april voordeed en waarbij hun zoon het leven verloren heeft;

Overwegende echter, dat bij rekwist van 12 augustus 1963, geïntimeerden een aanvraag hebben ingediend om in toepassing van de samengeoordnete wetten op de militaire pensioenen een vergoedingspensioen te bekomen wegens het overlijden van hun zoon, ten gevolge van het kwetsieus verkeersongeval; dat deze aanvraag regelmatig werd ingediend en door beide geïntimeerden werd ondertekend;

Overwegende dat op deze aanvraag ingaande, een vergoedingspensioen aan beide ouders van het slachtoffer werd toegekend, bij Ministerieel besluit n° 59.802 van 8 november 1963;

Overwegende dat krachtens artikel 1 § 3 van de samengeschakelde wetten bij Koninklijk besluit van 5 oktober 1948, ieder pensioen uitgekeerd ingevolge deze wetten een forfaitaire vergoeding darstelt en de toekenning uitsluit, voor hetzelfde schadelijk feit, van iedere andere vergoeding.

Overwegende dat deze beschikking de verantwoordelijkheid dekt van het orgaan van de Staat, materieel agent van het ongeval dat aanleiding geeft tot de toekenning van het invaliditeitspensioen;

Overwegende dat ingevolge deze toekenning van pensioen, de eis van geïntimeerden handelende in eigen naam, als niet meer ontvankelijk voorkomt;

Dat geïntimeerden dienen aangezien te worden als hebbende verzaakt aan hun eis voor vergoeding ingevolge gemeen recht;

Overwegende dat het bewijs niet ter voldoening van recht geleverd wordt dat hun pensioenaanvraag uit « een dwaling resulteert »;

Overwegende dat echter de vordering van eerste geïntimeerde in zijn hoedanigheid van wettige beheerder van de goederen van zijn minderjarig kind X ontvankelijk is; dat dit kind immers volkomen vreemd is aan het aan de ouders toegekende vergoedingspensioen;

Overwegende dat appellant de verantwoordelijkheid wegens de schadeverwekkende daad niet betwist;

Dat de eerste rechter het bedrag van de schade van het minderjarig kind oordeelkundig op 15.000 fr. vastgesteld heeft;

Om deze redenen,

Het Hof...

NOOT: Hogergenoemd arrest motiveert de ontvankelijkheid van de eis gemeen recht (namens de kinderen) door het « vreemd » blijven aan het, aan de ouders toegekende, militair vergoedingspensioen.

Deze beslissing ligt in de lijn van een reactie in de huidige rechtspraak om de rechtsgevolgen van de wet van 9 maart 1953 uit de weg te gaan. De rechtspraak wil klaarblijkelijk het forfaitair karakter van de wet van 9 maart 1953 (van de wetten op de Vergoedingspensioenen zoals samengeordend door B.R. dd. 5-10-48) tegengaan ten voordele van hen, die geen rechthebbenden zijn in de zin van dit pensioenstelsel. Het is inderdaad bevreemdend dat een eis gemeenrecht niet ontvankelijk dient verklaard wegens een vergoedingsoptie van een andere benadeelde voor hetzelfde schadeveroorzakend feit.

Het forfaitair karakter van de wet van 9 maart 1953 laat nochtans geen twijfel. De toekenning van een militair vergoedingspensioen sluit elke andere vergoeding wegens hetzelfde schadelijk feit, ten laste van de Belgische Staat, uit. Hierop wordt door de wet geen uitzondering gemaakt en de tekst van de wet is duidelijk zodat er geen ruimte kan zijn voor interpretatie, en zeker niet voor een beperkende interpretatie. Slechts de wetgever kan hierin verandering brengen.

Men moet trouwens het probleem niet opschroeven; welke zijn inderdaad de benadeelden die « vreemd » blijven aan het toegekend militair vergoedingspensioen? Het zijn slechts de broeders of (en) zusters van het slachtoffer. In de meeste gevallen betreft het hier dan alleen morele schade die, volgens de Belgische rechtspraak, vrij gering is indien de benadeelden niet meer inwonen bij de ouders of bij de overleden militair. In geval echter de overleden militair gehuwd was, dan worden zijn kinderen niet benadeeld door de toekenning van een militair vergoedingspensioen aan zijn echtgenote (dus aan hun moeder) vermits de kinderen genieten van art. 27 van het B.R. van 5 oktober 1948.

Vermits de mogelijkheid van « benadeling » door de optie voor forfaitaire vergoeding vanwege een benadeelde, vrij gering is, kan men zich afvragen waarom de huidige rechtspraak een duidelijk neergeschreven principe wil tegengaan, temeer, daar er klaarblijkelijk genoeg middelen voorhanden zijn om de rechtsgevolgen van een eventuele forfaitaire vergoeding te vermijden.

Roger Cockx
Doctor Juris.

Rechtspraak:

- a. Forfaitair karakter van het pensioenstelsel
 - Arrest van het Hof van Cassatie dd. 25-10-65, niet gepubliceerd.
 - Arrest van het Hof van Cassatie dd. 24-11-62, niet gepubliceerd.
- b. Schadevergoeding voor broeders en (of) zusters.
 - Arrest van het Hof van Beroep te Luik dd. 5-9-1959. Bull. Ass. 1961, p. 283 en noot.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT zetelende in koophandelszaken.

1e Kamer. — 15 februari 1967.

Voorzitter: M.A. Van Hove d'Ertsenryck.
Rechters: M.M. J. Van Cauwenbergh en W. Byl.
Advokaten: Mrs. A. Baetens (Brussel) en H. Lenders (Hasselt).

Onrechtmatige mededinging. — Normale bevoegdheid van de gewone rechtbanken. — Aanbieden van een niet reële prijsvermindering.

I. Het blijkt uit het voorafgaande verslag aan de Koning dat de speciale bevoegdheid, ingesteld door het K.B. van 23-12-1934, niet de minste afbreuk doet aan de normale bevoegdheid van de gewone rechtbanken om bij toepassing van art. 1382 B.W. een zo passend mogelijk herstel van de veroorzaakte schade op te leggen.

Derhalve is de gewone rechtsmacht ook bevoegd om desnoods alle bevelen of verboden uit te vaardigen die er kunnen toe strekken een reeds ingetreden maar voortdurende schade stop te zetten of een toekomstige schade te voorkomen.

II. Het aanbieden van een afslag is slechts geoorloofd voor zover de aangeboden prijsvermindering inderdaad met de waarheid overeenstemt.

Door rechtspraak en rechtsleer wordt aangenomen dat prijsvermindering enkel toegelaten kan worden wanneer ofwel de aangekondigde prijsvermindering reëel is ten overstaan van de prijzen welke voorheen door de adverteerder zelf toegepast werden, ofwel minstens reëel ten overstaan van de prijzen welke gemeenlijk voor dezelfde waren elders worden gevraagd en op voorwaarde in dit laatste geval dat de adverteerder op correcte en loyale wijze zou preciseren dat het niet gaat om een vermindering op zijn eigen prijzen.

Elma Chain Stores t./Vermeer-Thys.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt te horen vaststellen en zeggen voor recht dat verweerder zich plichtig gemaakt heeft aan ongeoorloofde mededinging door ondermeer in het advertentieblad « Groot Antwerpen van 13 juni 1966 aan het publiek de volgende prijsvergelijking voor te stellen: « Koelkast Linde 129 TE — 130 l. — 4500 fr. min 25 % = 3375 fr dan wanneer koelkasten van dit type nog nooit door de fabrikant op de Belgische markt aangeboden geworden zijn en de door verweerder aangevonden vergelijkingsvorm dus volledig fictief en onbestaande is.

Verweerder zich derhalve verbod te horen opleggen zich nog aan dergelijke prijsvergelijking over te leveren, het weze in zijn publiciteit, offerte of welkdanige andere handelsbescheiden.

Zich tevens te horen veroordelen om bij wijze van schadevergoeding aan aanlegster te betalen de som van 100.000 fr.

Tevens aanlegster te horen machtigen het tussen te komen vonnis te publiceren onder de titel « Gerechtelijk Herstel » in vier dagbladen naar haar keus.

Bevoegdheid:

Overwegende dat verweerder aanvoert dat voorwat betreft het ophouden van daden van oneerlijke mededinging te stellen en onjuiste reclame te voeren, de Rechtbank van Koophandel onbevoegd is om hiervan kennis te nemen bij toepassing van het K.B. van 23-12-1934 num-

mer 55 en enkel de Heer Voorzitter, zetelende in Kortgeding, bevoegd is.

Overwegende dat deze stelling reeds tegengesproken werd in het voorafgaandelijk verslag aan de Koning van het K.B. van 23-12-1934 waarin uitdrukkelijk bepaald wordt in fine dat het « vanzelfsprekend is dat de bepalingen van het ontwerp geen enkel van de vorderingen tot schadevergoeding afschaft, die door de huidige wetgeving in de rechtspraak toegekend wordt en aan personen die het slachtoffer geweest zijn van oneerlijke mededinging ». — Dat het derhalve duidelijk is dat de speciale bevoegdheid, ingesteld door het K.B. van 23-12-1934, niet de minste afbreuk doet aan de normale bevoegdheid van de gewone Rechtbanken om, bij toepassing van art. 1382, een zo passend mogelijk herstel der veroorzaakte schade op te leggen.

Overwegende dat de bevoegdheid van de gewone rechtsmacht niet beperkt is tot het vaststellen van de vergoedingen en veroordeling tot de geldelijke sommen waardoor de schade dient hersteld. Dat de gewone rechtsmacht ook bevoegd is om een zo passend mogelijk herstel der veroorzaakte schade op te leggen, desnoods alle bevelen of verboden uit te vaardigen die er kunnen toe strekken een reeds ingetreden maar voortdurende schade stop te zetten of een toekomstige schade te voorkomen (zie Ronse: A.P.R. Schade en Schadeloosstelling: 278 en volgende — Van Gerven: Over de vordering tot ophouden ingesteld door K.B. nr. 55 van 23 december 1934 — R.W. 1960: 617 sub. 8-9-10).

Ten gronde :

Overwegende dat aanlegster exclusief verkoopgerechtigde is voor België van de koelapparatuur van het Duitse merk « Linde ».

Overwegende dat aanlegster aanvoert dat zij, in opdracht van de fabrikant en ter exploitatie van de haar verleende exclusiviteit, over gans België een verkoopsorganisatie opgericht heeft en dat verweerder, dewelke niet tot deze verkoopsorganisatie behoort, ondermeer in het advertentieblad « Groot Antwerpen » van 13 juli 1966, waarvan zij een exemplaar voorbrengt, een publiciteit voert waarin hij een korting van 25 % aanbiedt op koelkasten van drie diverse merken en vervolgens per koelkast een vergelijking maakt tussen de aldus door hem voorgestelde prijzen en de katalogusprijzen, toegepast door de regelmatige verkooporganisaties van deze merken.

Dat voor het merk « Linde » deze vergelijking zich slechts tot één type beperkt en als volgt voorgesteld wordt « Koelkast Linde 129 TE — 130 liter — 4.500 fr min 25 % = 3.375 fr. ».

Overwegende dat aanlegster verder aanvoert dat het type 129 TE, om redenen van industrieel eigendomsrecht, door de fabrikant nog nimmer op de Belgische markt aangeboden werd en dat er dus voor dit type beslist geen katalogusprijs bestaat, welke de door verweerder gemaakte prijsvergelijking zou kunnen rechvaardigen of staven.

Overwegende dat aanlegster een brief d.d. 28 januari 1963 voorbrengt gericht door de Kommissie van de EEG aan de N.V. Trade en Technique Corporation, waaruit het blijkt dat deze firma een overeenkomst heeft gesloten voor alleen invoer met de firma Gesellschaft für Linde Eismaschinen Aktien Gesellschaft te Wiesbaden; Dat, waar het blijkt uit de stichtingsakten dat de twee maatschappijen, N.V. Trade en Technique en de P.V.B.N. ELMA CHAIN STORES gevormd zijn door dezelfde leden, hetzelfde maatschappelijk doel hebben en dezelfde maatschappelijke zetel, het voldoende bewezen is dat de exclusieve verkoop van de « Linde » koelkasten ook in de handelsactiviteit van aanlegster valt; Dat aanlegster derhalve wel gerechtigd is om op te treden tegen verweerder

voor de aangeklaagde feiten die betrekking hebben op de verkoop van koelkasten van het merk « Linde ».

Overwegende dat het blijkt uit een attest voorgebracht door gevolmachtigde van de firma « Linde » alsook catalogi betreffende de koelapparaten verkocht door deze firma en andere dat, voorwat betreft het type TE van het merk « Linde » de als officieel voorgestelde verkoopprijs niet enkel onjuist, doch volstrekt fictief is, omdat dit type koelkast enkel voor de Duitse Bondsrepubliek zou bestemd zijn en dan nog slechts in beperkt aantal.

Overwegende dat het aanbieden van een afslag slechts goorloofd is voor zover de aangeboden prijsvermindering inderdaad met de waarheid overeenstemt; Dat door de rechtspraak en rechtsleer aangenomen wordt dat de prijsvermindering enkel toegelaten kan worden wanneer ofwel de aangekondigde prijsvermindering reëel is ten overstaan van de prijzen welke voorheen door de adverteerder zelf toegepast werden, ofwel minstens reëel ten overstaan van de prijzen, welke algemeenlijk voor dezelfde waren, elders worden gevraagd. Dat in dit laatste geval vereist wordt dat de adverteerder op een correcte en loyale wijze zou preciseren dat het niet gaat om een vermindering op zijn eigen prijzen. (Corr. Brussel 30-6-1958. J. Trib. 1958 blz 588 alsook Van Bunnin « Le Faux Rabais » J.T. 1961, biz. 164).

Overwegende dat het derhalve bewezen is dat verweerder zich plichtig heeft gemaakt aan een daad van oneerlijke mededinging, bestaande in het aanbieden van een prijsvermindering die niet reëel is ten overstaan van de prijzen door hem zelf voorheen toegepast, en ook niet reëel ten overstaan van de prijzen die toegepast worden door concurrerende firmas. Dat deze feiten een inbreuk uitmaken op artikel 4 van het Koninklijk Besluit nr 121 van 26 februari 1935.

Overwegende dat het bewezen is dat door zijn ongeoorloofde en louter fictieve prijsvergelijking verweerder de handelsfaam en het concurrentievermogen van aanlegster op ernstige wijze aangetast heeft, namelijk door het bekendmaken in reklaambladen dat de door aanlegster toegepaste prijzen schromelijk overdreven werden, feit dat niet met de werkelijkheid overeenstemt, aanlegster zelf niet bij machte zijnde de kwestieuze koelkasten van het merk « Linde » op de Belgische Markt te verkopen.

Overwegende dat het als gepast voorkomt om op doelmatige wijze een einde te stellen aan de onrechtmatige gedragingen van verweerder en hem verbod op te leggen zich nog aan dergelijke publiciteit en aanbiedingen over te leveren.

Overwegende dat het bedrag van de schade, geleden door aanlegster, bij gebrek aan elementen om deze schade volledig te kunnen bepalen « ex aequo et bono » op 10.000 fr dient vastgesteld; Dat het ook noodzakelijk blijkt om een volledig herstel van de schade te bereiken, de publicatie van dit vonnis te bevelen in een dagblad.

Om deze beweegredenen

En de rechtspleging geschied zijnde in het Nederlands naar eis van artikels 2.34.35.36.37.41 de Wet van 15 juni 1935.

De Rechtbank, zetelende in handelszaken en op tegenspraak, verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond. — Zegt voor recht dat verweerder zich plichtig gemaakt heeft aan onrechtmatige mededinging door in diverse reklaambladen, waaronder « De Antwerpse Post » van 13 juli 1966, een advertentie te laten verschijnen waarin hij zich, met betrekking tot de koelkast Linde van het type 129 TE, niet alleen overlevert aan een vergelijking tussen de door hem toegepaste prijzen, en de prijs, welke bevreemdelyk de officiële of althans algemeen geldende prijs zou zijn, doch tevens aan de hand van een onbestaande

en volstrekt fictieve vergelijkingsterm doet geloven aan een korting van vijf en twintig procent op deze prijs.

Legt dienvolgens verbod op aan verweerder zich nog aan dergelijke praktijken over te leveren het weze in zijn publiciteit, offertes of welkdanige andere handelsbescheiden.

Veroordeelt tevens verweerder om ten titel van schadevergoeding aan aanlegster te betalen de som van 10.000 fr. met de gerechtelijke interesten en de gedingskosten, belopende tot op heden in het geheel: 1.591 fr.

Machtigt aanlegster het vonnis te publiceren onder de titel in vette letters van « Gerechtelijk Herstel » in een dagblad van haar keus, dit op kosten van verweerder, verhaalbaar op eenvoudige vertoon van de factuur van de drukker of uitgever.

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad ondanks elk verhaal.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE ZETELEND IN HANDELSZAKEN

1e Kamer. — 1 februari 1967.

Voorzitter: M. Rollier.

Rechters: M.M. Mosselman en Matthys

Advocaten: Mrs. Mertens en Winderickx.

Faillissement. — Verkoop met voorbehoud van eigendom. — Revindicatie vóór elke samenloop. — Geldig. — Geen toepassing van art. 445 en 446 faillissementswet.

Bij de verkoop van een auto was, met een clause van voorbehoud van eigendom, bedongen dat bij wanbetaling van een termijn de verkoper zonder inmorastelling hetzij de verbreking, hetzij de onmiddellijke eisbaarheid van zijn vordering kon invoeren, en de koper, in beide gevallen, de wagen moest teruggeven, zelfs op eenvoudige mondeling verzoek.

Daar de verkoper, voordat enige samenloop met andere schuldeisers van de koper ontstaan was, eerst bewaarend beslag heeft gelegd, daardoor zijn bedoeling tot revindicatie kenbaar makend, daarna de wagen heeft teruggevraagd en in der minne heeft terugbekomen, werd de wagen vóór enige samenloop aan het bezit van de koper onttrokken: een dergelijke minnelijke revindicatie is geldig. Ofschoon de teruggave geschiedde tijdens de verdachte periode, kunnen de artikelen 445 en 446 faillissementswet geen toepassing vinden, aangezien ze enkel betrekking hebben op rechtshandelingen die de koper vrij was te verrichten, terwijl hij hier toch krachtens het contract tot teruggave verplicht was.

Faillissement Lowie t./N.V. Infima.

Gezien de stukken, waaronder 1) het proces-verbaal van nazicht der schuldvorderingen dd. 10-6-1966, waarbij de door de N.V. Infima in het faillissement van Cesar Lowie ingediende schuldvordering niet aangenomen werd en de betwisting hieromtrent ingevolge art. 502 der Faillissementswet, verzonden werd naar deze Rechtbank; 2) het financieringskontraakt dd. 18-2-1966, waaruit blijkt dat de Garage A. & R. Coppens, P.V.B.A., in wier rechten de N.V. Infima is gesubrogeerd, op voormelde datum een personenwagen merk Mercedes type 190D, op afbetaling verkocht aan Cesar Lowie; dat de verkoop werd aangegaan met voorbehoud van eigendom ten voordele van de verkoper, tot op de dag der algehele afbetaling van de koopsom; dat in art. 9 van het kontraakt werd bedongen dat zowel de verkoper als de financieringsmaatschappij gerechtigd zijn, zonder

dat enige formele inmorastelling daartoe nodig is, in te roepen hetzij de verbreking van het kontraakt, hetzij de onmiddellijke opeisbaarheid van zijn vordering, indien de koper in gebreke blijft een van de aflossingen stipt op de vervaldag te betalen; dat art. 11 van hetzelfde kontraakt stipuleert dat: bij verbreking of onmiddellijke opeisbaarheid de koper verplicht zal zijn het voorwerp in goede staat ongewijzigd aan de financieringsmaatschappij af te geven, zelfs op eenvoudige mondelinge vraag; — dat bij gebreke hiervan de financieringsmaatschappij en de verkoper zullen gemachtigd zijn om het voorwerp, zonder enige rechtsvorm, terug te nemen, daar waar het zich zou bevinden; dat in beide gevallen al de voordien gedane betalingen aan de financieringsmaatschappij zullen toegekend blijven en dat benevens het opeisbaar geworden saldo, haar een forfaitaire vergoeding zal verschuldigd zijn, gelijk aan 10% van het globaal bedrag der onbetaalde en der nog niet vervallen aflossingen, alsook een verdragingsrente van 7% per jaar, die steeds van rechtswege loopt op alle vervallen en niet betaalde aflossingen; verder, dat, indien bij eventuele tegeldemaking van het gefinancierd voorwerp, de bekomen prijs niet volstaat om deze globale schuld te dekken, het overblijvend saldo onmiddellijk zal dienen bijgestort;

Overwegende dat Lowie, ingevolge dit kontraakt, tegenover de N.V. « Infima » gehouden was tot betaling met ingang van 1 maart 1966, van 36 maandelijks afkorting van 5.825 fr., hetzij samen: 209.700 Frank;

Overwegende dat, toen Lowie geen enkele afbetaling verrichtte, de N.V. « Infima » op grond van een bevelschrift dd. 25-4-1966 van de Voorzitter dezer Rechtbank, zetelend in korgeding, op 28-4-1966, bewarend beslag legde op bewuste personenwagen, waarop Lowie overeenkomstig art. 11 van het kontraakt, op diens mondeling verzoek de personenwagen in der minne terugaf aan de N.V. « Infima »;

Overwegende dat Lowie, voornoemd, enkele dagen later, namelijk op 14 mei 1966, in faling werd verklaard; dat de N.V. « Infima » na de faling, namelijk in dato 8 juli 1966, de personenwagen voor 100.000 Fr. verkocht aan een genaamde Van den Bossche;

Overwegende dat de schuldeiseres, de N.V. « Infima » op grond hiervan in het passief van het faillissement een aangifte van schuldvordering, ten chirografaire titel, heeft gedaan voor een bedrag groot 234.440 Frank, onder voorbehoud van de afrok van de waarde van het teruggenomen voertuig; dat zij thans in besluiten vraagt dat, rekening gehouden met de prijs, die zij door de verkoop van het voertuig heeft bekomen, haar schuldvordering in het gewoon passief van de faling zou worden herleid tot beloop van een provisioneel bedrag groot 134.440 frank;

Overwegende dat de curator q.q., van zijn kant, voorhoudt dat de N.V. « Infima » ten definitieve titel mag worden opgenomen in het gewoon passief van het faillissement tot beloop van 234.440 Frank, doch terzelfdertijd bij wederis vraagt dat — waar de teruggave van het voertuig door de gefailleerde tijdens de verdachte periode plaats greep en zodoende ingevolge art. 445 der falingwet niet meer rechtsgeldig kon geschieden, — de N.V. « Infima » zou worden veroordeeld tot de inbreng in de massa van de tegenwaarde van het voertuig, zijnde 100.000 frank, meer de gerechtelijke intresten;

Nopens de ontvankelijkheid van de wederis:

Overwegende dat de N.V. « Infima » ten onrechte opwerpt dat deze wederis onontvankelijk zou zijn; dat huidige procedure immers ertoe strekt op definitieve wijze te beslechten tot beloop van welk bedrag de

schuldeiseres N.V. «Infima» dient opgenomen in het passief van het faillissement; dat het duidelijk is dat de definitieve oplossing van deze betwisting rechtstreeks afhankelijk zal zijn van de al dan niet gegrondheid van de door de curator tegenover de schuldeiseres geëiste inbreng, zodat het al dan niet toekennen ervan een weerslag moet hebben op het beloop der aan te nemen schuldvordering; dat, vermits de betwisting nopens de schuldvordering en de wedereis innig verknocht zijn, een goede rechtsbedeling vergt dat zij gelijktijdig en samen zouden worden behandeld, temeer dat deze gelijktijdige behandeling zal toelaten het geschil tussen partijen op een vlugge en definitieve wijze te beslechten (Ber. Gent, 153. 1965, R.W. 64-65, kol. 1644; Fredericq, Deel VII, nr 243; De Perre, «Manuel du Curateur de Faillite», nr 397; Cloquet, Les Nouvelles, Faillite et Concordat, 1779, met rechtspraak en recitsleer, pro et contra;);

Ten Gronde:

A. - Nopens de wedereis:

Overwegende dat de partijen, die een verkoopsovereenkomst afsluiten, op geldige wijze kunnen bedingen dat de verkochte zaak eigendom zal blijven van de verkoper, zolang de zaak niet betaald is (A.P.R., Afbetalingsovereenkomsten, nr. 39); dat de koper in dat geval bij de levering enkel «juridische bezitter» wordt van de zaak (A.P.R. idem nr 44); dat de verkoper door het inlassen van dergelijk beding beoogt zijn revendikatierecht *als eigenaar* te behouden; dat hij hierdoor in de eerste plaats betracht, door het tijdig revendikeren van het bezit van de verkochte zaak, te voorkomen dat, ingeval de koper insolvent zou blijken, hij met dezès andere schuldeisers in samenloop zou komen (A.P.R., idem, nr 396);

Overwegende dat, indien het bestaan en de gevolgen van dergelijk beding in principe aan derden kunnen worden tegengeworpen (De Page, Deel I, nrs 117 tot 123 en Compl., blz. 77), nochtans onmiddellijk dient aangestipt dat art. 20, 5°, vijfde en zesde lid der Hypotheekwet, alsmede de Faillissementswet, de andere schuldeisers van de koper nochtans op een speciale wijze hebben willen beschermen met het gevolg dat het bestaan of de gevolgen van dergelijk beding in het voordeel van de niet-betaalde verkoper, in bepaalde gevallen aan deze derden niet kunnen worden tegengeworpen (A.P.R., idem nr 57);

dat derhalve, in onderhavig geval, dient onderzocht of de rechten van de rechtsopvolger van de niet-betaalde verkoper op afbetaling niet in konflikt komen met de rechten van de massa der schuldeisers, die door de infalingverklaring van de koper in samenloop zijn gekomen met de N.V. «Infima»;

Overwegende dat de wetgever door art. 20, 5°, vijfde en zesde lid Hypotheekwet, de belangen van de gewone schuldeisers heeft willen vrijwaren, die, de verkochte zaak in het bezit van de koper vindend, gerechtigd waren ze te beschouwen als deel uitmakend van hun pand; dat dezelfde «ratio legis» wordt teruggevonden in art. 546 der Faillissementswet, en hetzelfde doel wordt nagestreefd door artikel 568 F.W. (A.P.R., idem, nr 62);

Dat dit rechtsbeginsel, dat van openbare orde is, uitdrukkelijk werd gehuldigd door de twee arresten van het Hof van Verbreking dd. 9-2-1933, Pas. I, 123 en 124; dat echter in de gevallen, behandeld door deze arresten, de koper tot op de dag der infalingverklaring, zijnde de datum, waarop de samenloop ontstond, in het bezit werd gelaten van het verkochte voorwerp, zodat de verkoper ook krachtens art. 546 der Faillissementswet

niet meer gerechtigd was het verkochte voorwerp ten overstaan van de massa te revendikeren;

Overwegende dat daarentegen het pandrecht der schuldeisers op het patrimonium van hun schuldenaar zich niet uitstrekt over goederen, die op het ogenblik van de uitoefening van het recht, in dit patrimonium niet meer bestaan, behoudens echter het geval waar deze goederen onregelmatig, door bedrog, aan het vermogen van de schuldenaar onttrokken werden (zie besluiten van Proc. Gen. Cornil, Verbr. 23-5-1946, Pas. 1946, I, 211; Beroep Gent, 7-1-1956, R.W. 56-57, kol. 534);

Overwegende dat in onderhavig geval de samenloop tussen de N.V. «Infima» en de andere schuldeisers eerst is ontstaan op 14-5-1966, datum van het faillissement, waarbij de gefailleerde krachtens art. 444 B.W. zijn recht van vrije beschikking verloor en de schuldeisers, als derden, een eigen recht op zijn patrimonium verwierven (A.P.R., idem, nr 122);

dat het ook niet blijkt dat, vóór de datum der faling, een andere schuldeiser dan de N.V. «Infima», door enigerlei beslag, een mededingende aanspraak had doen gelden op de verkochte wagen, (A.P.R., idem nr 120), noch dat de koper aan een derde een zakelijk recht op de verkochte zaak had toegestaan, of, betreffende dezelfde zaak welkdanige andere verbintenis had aangegaan, die zijn vrij beschikkingsrecht deed verdwijnen (A.P.R., idem, nr. 118).

Overwegende dat in deze omstandigheden, de koper Lowie, die immers door zijn insolventie zelf niet onbekwaam werd, in principe, bekwaam was, zolang de faling niet was ingetreden, de enige opdagende schuldeiser, terzake de N.V. «Infima», te voldoen door zijn aanspraak op revendikatie of ontbinding in te willigen («diligentibus jura sunt scripta», A.P.R., idem nr 113);

Overwegende dat de N.V. «Infima» van haar kant, krachtens de uitdrukkelijke termen van de bepalingen 9 en 11 van het financieringskontrakt, dat de partijen tot wet strekt, gerechtigd was het verkochte voorwerp, dat ingevolge het beding van eigendomsvoorbehoud steeds haar eigendom was gebleven, zonder enige rechtsvorm of procedure in der minne te revendikeren, van zodra de koper in gebreke bleef één der maandelijkse afkortingen op de vervalldag te kwijten, dewelke wanprestatie de onmiddellijke opeisbaarheid der schuldvordering teweegbracht;

Dat de N.V. «Infima» haar inzicht tot revendikatie duidelijk heeft kenbaar gemaakt door het bewarend beslag, dat zij krachtens het bevelschrift van de Voorzitter dezer Rechtbank, op grond van art. 417 B.R.V. verleend, in dato 28-4-66, deed leggen op de verkochte personenwagen (Vergelijk Garsonnet & César-Bru, VII, nr 75, blz. 162, IV; blz. 105, noot 6); dat de N.V. «Infima» vervolgens onmiddellijk na de inbeslagname, nog vóór de datum der faling, het verkochte voorwerp aan de koper terugvroeg en in der minne terugbekwam; dat van dit ogenblik af de verkochte wagen aan het bezit van de koper was onttrokken; dat dergelijke minnelijke revendikatie tussen partijen rechtsgeldig is (A.P.R. idem nr 397);

Overwegende dat de curator q.q., niet kan inroepen dat deze teruggave door de koper, die tijdens de verdachte periode plaats greep, — ingevolge de artikels 445 en 446 F.W. nietig is, daar Lowie terzake geen vrijwillige handeling heeft verricht, maar hiertoe verplicht was in uitvoering van de koopovereenkomst; dat immers, de koper, tengevolge van zijn wanprestatie, zijn persoonlijk recht om de zaak in zijn bezit te houden, van rechtswege had verbeurd, hetwelk recht diende te wijken voor het zakelijk recht van de eigenaar; dat de artikels 445 en 446 F.W., enkel toelaten rechtshandelingen aan te vechten, die de gefailleerde vrij was te ver-

richten of niet te verrichten (A.P.R., idem nrs 396, 397, 558, 560 en de aldaar aangehaalde rechtspraak en rechtsleer; Fredericq, VII, nr 121 blz. 235; R.P.D.B., V° Faillite et Banqueroute, nr 970; Hrb, Aalst, 25-11-1947; R.W. 47-48, kol. 710; Verbr. 21-3-1929, Pas. 1929, I, 139; De Perre, Manuel du Curateur de Faillite, nr. 289);

Overwegende dat de N.V. «Infima» derhalve, vóór de samenloop met de andere schuldeisers op een niet bedrieglijke en volledig rechtsgeldige wijze terug in het bezit is gekomen van haar eigendom; (A.P.R., idem nrs 398, 577, 587 en 589 en de er aangehaalde rechtspraak en rechtsleer);

dat zij, als gesubrogeerde in de rechten van de verkoper, gerechtigd is de «exceptio non adimpleti contractus» in te roepen, en derhalve niet verplicht kan worden het voorwerp of de tegenwaarde ervan aan de curator af te leveren, zolang deze laatste geen betaling aanbiedt van de onbetaald gebleven koopsom (A.P.R., idem nrs 215, 250, 260 en 261);

Overwegende dat Lowie Cesar op het ogenblik van het faillissement noch het bezit, noch zelfs de detentie van het litigieuze voertuig had; dat derhalve art. 2279 B.W. niet zou kunnen ingeroepen worden (Ber. Gent 7-1-1956, hoger geciteerd);

Overwegende dat in deze omstandigheden de weder-eis als ongegrond moet worden afgewezen;

B. - Wat betreft de betwiste schuldvordering, door de N.V. «Infima» ingediend in het passief der faling:

Overwegende dat de curator niet betwist dat Lowie Cesar ingevolge de bepalingen van de financierings-overeenkomst, op de datum der faling, een bedrag groot 234.440 frank aan de N.V. «Infima» verschuldigd was; dat echter van dit bedrag dient afgetrokken de som van 100.000 Fr., zijnde de prijs die laatstgenoemde door de latere tegeldemaking van het voertuig heeft bekomen en waarvan de curator niet betwist dat deze prijs overeenstemt met de werkelijke waarde van het voertuig op het ogenblik van de verkoop;

Dat de schuldeiseres N.V. «Infima» derhalve in het chirografair passief dient opgenomen voor een bedrag groot 234.440 F. — 100.000 F. = 134.440 F.;

Om die redenen:

De Rechtbank,

Zetelend in handelszaken, rechtdoende op tegenspraak, alle verdere en meeromvattende besluiten verwerpende, ontvangt de hoofdeis en de wedereis,

En, wat betreft de hoofdeis: laat de schuldeiseres de N.V. «Infima» toe tot de lasten van het faillissement Lowie voor het bedrag groot 134.440 frank, ten chirografaire titel:

En wat betreft de wedereis van Mr. Mertens, q.q., verklaart deze ongegrond en wijst deze af;

Veroordeelt Mr. Mertens q.q., tot de kosten, de kosten gevallen aan de zijde van de N.V. «Infima».

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN.

3e Kamer. — 22 februari 1967.

Voorzitter: M. Van Leuven.

Referendaris: M. Deckers.

Advocaten: Mrs. Verrijck loco Grégoire en Bastaens.

Gemeente. — Vrijheid van handel. — Reclame en advertentie. — Politieverordening die een monopolie voor aanplakking verleent.

Op grond van de wet van 16-24 augustus 1790 mag de gemeente de aanplakking van de openbare weg reglementeren. Maar de politieverordening die bepaalt dat de gemeente een aanplakker aanstelt die alleen bevoegd zal zijn alle aanplakkingen te verrichten, is in strijd met het decreet van 2-17 maart 1791 dat de vrijheid van handel en nijverheid erkent. Een dergelijk monopolie is immers niet vereist voor de handhaving van de openbare rust en veiligheid en het ontzegt de uitoefening van hun beroep aan de andere firma's die bereid zijn de reglementering betreffende het aanplakken na te komen.

N.V. L'Affichage National t./ P.V.B.A. Publimarton.

Gezien de inleidende dagvaarding dd. 12 maart 1965 in betaling van de som van 205.280 fr. ten titel van schadevergoeding wegens miskenning van een akte goedgekeurd bij beslissing van de gemeenteraad van de stad Mechelen, waarbij eiseres als stadsaanplakker werd aangesteld;

Overwegende dat partijen een gelijkaardige activiteit uitoefenen o.m. publiciteit maken voor derden in het bijzonder bij middel o.m. van affichen, schilderijen aangebracht op muurgevels, panelen enz.;

Overwegende dat eiseres door de Stad Mechelen bij akte van 10 april 1958 als stadsaanplakker werd aangesteld, ingevolge art. 14 van een politieverordening die bepaalt dat het Stadsbestuur een stadsaanplakker aanstelt die enkel en uitsluitend bevoegd is alle aanplakkingen te verrichten;

Overwegende dat eiseres voorhoudt dat verweerster, te Mechelen door aanplakkingen reclame aanbrengt op borden en alzo de rechten aan eiseres toegekend schendt;

Overwegende dat verweerster deze feiten erkent doch aanvoert dat het voormeld politiereglement in strijd is o.m. met art. 7 van het decreet van 2-17 maart 1791;

Overwegende dat de vrijheid van handel en nijverheid wettelijk erkend is door art. 7 van het Frans decreet van 2-17 maart 1791;

Overwegende dat het recht publiciteit te maken begrepen is in het recht een handel te drijven of een bedrijf uit te oefenen;

Overwegende dat deze vrijheid noodzakelijk beperkt wordt door de macht waarover de gemeentelijke overheid beschikt op grond van de wet van 16-24 oogst 1790 om maatregelen uit te vaardigen tot handhaving van de publieke veiligheid, rust en gezondheid;

Overwegende dat de gemeenten de politiemachten nochtans niet zodanig mogen aanwenden dat de burgers het drijven van handel of uitoefenen van hun beroep geheel zou worden ontzegd;

Overwegende dat de aanplakking op de openbare weg de publieke veiligheid, verkeer en rust kan beïnvloeden en bijgevolg kan onderworpen worden aan politiereglementen wat betreft o.m. de plaatsen waar de aanplakkingen mogen geschieden en de personen die er mogen toe overgaan;

Overwegende dat nochtans niet kan ingezien worden dat met het oog op de handhaving van de openbare rust en veiligheid politieverordeningen dienen getroffen welke

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

voorzien dat de door de Stad aangestelde aanplakker « enkel en uitsluitend bevoegd is alle aanplakkingen in de stad te verrichten » ;

Overwegende dat door deze monopolisering andere publiciteitsfirma's welke bereid zijn zich te onderwerpen aan de desbetreffende reglementen de uitoefening van hun beroep ontzegd wordt ;

Overwegende dat derhalve art. 14 van de kwestieuze politieverordening het art. 7 van het decreet van 2-17 maart miskent en de Rechtbank ingevolge art. 107 van de grondwet voormelde politieverordening niet kan toepassen ;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Maakt melding van de toepassing van art. 2 van de wet van 15 juni 1935 ; Wijst eiseres af van haar vordering en veroordeelt haar tot de kosten ;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

3e Kamer. — 6 mei 1966.

Advocaten : Mrs. Rackier en Pas.

Taalgebruik in gerechtszaken. — Conclusie. — Vraag tot taalwijziging. — Na vonnis bij verstek.

De schriftelijke conclusie die geen betrekking heeft op een vraag tot wijziging van de taal der rechtspleging, moet uit de debatten geweerd worden, als ze is opgesteld in een andere taal dan die van de rechtspleging.

Na vonnis bij verstek is de vraag tot wijziging van de taal der rechtspleging niet ontvankelijk, als de opposant niet in de akte van verzet inroept zich tegen het vonnis te verzetten omdat hij van de taal der rechtspleging onkundig is.

S.C.M. t./ V.Z.W. B.G.J.G.

Gelet op het in regelmatige vorm voorgebrachte exploit van verzet dd. 25 februari 1966 en de uitgifte van het vonnis waartegen verzet dd. 14 januari 1966 ;

Gezien de geschreven besluiten van partijen ;

Overwegende dat opposante schriftelijke besluiten opgesteld in de Franse taal neerlegt ; dat deze besluiten alhoewel ze enkel betrekking hebben op de vraag van opposante tot wijziging van de taal der rechtspleging uit de debatten dienen te worden geweerd ; dat besluiten inderdaad dienen te worden opgesteld in de taal der rechtspleging die deze is van het inleidend exploit en slechts kan worden gewijzigd ingevolge een vonnis van verandering van taal ;

Overwegende dat opposante in een door haar geschreven en ondertekende verklaring vraagt dat de rechtspleging in de Franse taal zou worden voortgezet ;

Overwegende dat volgens verweerster op verzet deze vraag onontvankelijk is daar zij niet geformuleerd werd in de verzetakte ; dat artikel 4 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken bepaalt dat het verzoek moet worden gedaan vóór elk verweer of elke exceptie en volgens haar het verzoek moet worden geformuleerd in de verzetakte vóór elke uiteenzetting van verweer ten gronde ;

Overwegende dat tot de onontvankelijkheid niet kan worden besloten op grond van art. 4 van de wet van

15 juni 1935 ; dat de vraag tot taalwijziging inderdaad slechts ter zitting of in besluiten waarin men zich tot de rechtbank richt kan worden geformuleerd ; dat de vraag derhalve niet onontvankelijk kan worden verklaard omdat zij niet geformuleerd werd vóór het vermelden van middelen ten gronde in de verzetakte (zie Rép. prat. V° Procédure Civile, nr. 555) ;

Overwegende dat bij toepassing van art. 437 van het W.B.R. in de verzetakte de middelen dienen te worden vermeld waarop de opposant zich steunt ; dat de vraag tot verandering van taal terzake onontvankelijk is omdat opposante in de verzetakte niet inroept zich tegen het vonnis te verzetten omdat zij de taal van de rechtspleging onkundig zou zijn (zie en vgl. Van Hoorebeke, l'Emploi des langues en justice, nr. 50 ; — A.P.R. V° Taalgebruik in gerechtszaken, nr. 113 ; Rép. prat., op. cit. ; Vgl. Middel onbevoegdheid ratione loci) ;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Gelet op art. 4 en 37 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken ;

Weert de besluiten van opposante als dusdanig uit de debatten ;

Verklaart de vraag tot wijziging van de taal der rechtspleging onontvankelijk ;

Veroordeelt opposante tot de kosten die verband houden met onderhavige betwisting.

NOOT: Zoals men weet bepaalt artikel 437 W.B.R. : « Het verzet zal de middelen van de opposant... behelzen ;... » Anderzijds luidt artikel 4 van de wet van 15 juni 1935 : « ... De rechtspleging wordt in de taal van dat (inleidend) exploit voortgezet, tenzij de verweerder, vóór elk verweer of elke exceptie, de voortzetting van de procedure in de andere taal vraagt. »

De A.P.R., V° Taalgebruik in gerechtszaken, nr. 113 zegt in dit verband : « De taalwijziging kan slechts in één fase van de rechtspleging worden aangevraagd, nl. vóór alle verweermiddelen, zelfs de exceptie van onbevoegdheid... (De vraag tot taalwijziging) is wel ontvankelijk, wanneer zij, na vonnis bij verstek, door de verzetster wordt ingediend vóór alle ander verweer in de akte van verzet en ter zitting (Van Hoorebeke, o.c. nr. 50 ; — Van Lennep, o.c. I, blz. 142-148, nr. 23.) ».

Aangaande de vraag tot wijziging der taal op verzet schrijft Van Hoorebeke in zijn « L'Emploi des langues en justice, nr. 50 : « L'assigné qui n'a pas comparu n'est point déchu de son droit de réclamer la modification de la langue de la procédure pourvu qu'il prenne la précaution de formuler cette demande en son exploit d'opposition avant tout exposé de ses moyens. Sa demande dans ce cas devra être réitérée à l'audience d'introduction à peine de forclusion, car il y a lieu de considérer que la demande de modification de la langue de la procédure dans l'exploit d'opposition au moment de l'opposition ne vaut que comme une mesure conservatoire destinée à écarter la fin de non-recevoir qu'on pourrait déduire de l'exposé des moyens nécessairement contenu dans l'acte d'opposition... »

H.P.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

ARBEIDSGERECHT VAN BEROEP TE ANTWERPEN

17 maart 1967.

Voorzitter : M. A. Van den Bosch.

Rechters : M.M. J. De Keersmaecker en F. Van Gael.

Advocaat : Mr. A. D'Hondt (Brussel).

Taalgebruik in het bedrijfsleven. — In het Frans gestelde opzeggingsbrief aan arbeider in Vlaams landsgedeelte. — Niettegenstaande aan werknemer. — Officiële vertaling vereist.

Arbeidskontrakt. — Verbreking wegens gewichtige reden. — Verlaten van het werk. — Naar omstandigheden geen reden tot doorzending.

Voldoet niet aan de vereiste van art. 52 § 1 lid 1 van het K.B. van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken, een in het Frans gestelde ontslagbrief gezonden aan een arbeider die tewerk gesteld is op een werf in het Vlaams landsgedeelte. Dergelijke ontslagbrief is een bescheid bestemd voor het personeel dat daarenboven voorgeschreven is door art. 21 bis van de wet op de arbeidsovereenkomst.

Om aan de werknemer te kunnen tegengesteld worden zou dus deze opzeggingsbrief dienen vervangen te worden door een officiële vertaling.

Het feit dat een werknemer, naar aanleiding van een betwisting met zijn werkgever over het loon, het werk verlaat zonder toelating, teneinde zich te begeven naar zijn syndicaat om inlichtingen in te winnen, is wel een fout in hoofde van de werknemer, doch deze fout is niet van die aard dat zij elke andere verdere samenwerking tussen werkgever en werknemer uitsluit, zodat er geen aanleiding bestaat tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst zonder opzegging of vergoeding.

« Carbodur » t./ Van den Heuvel.

Overwegende dat het beroep ingesteld werd op 21 juni 1966 bij akte van gerechtsdeurwaarder H. Abts uit Mechelen; dat het gericht is tegen een vonnis bij verstek tussen partijen gewezen door de werkrechtshet van Mechelen, kamer voor werklieden ter zitting van 20 april 1965 en aan beroepster betekend werd op 8 juni 1965; dat beroepster hierin veroordeeld werd om aan beroepene een bedrag te betalen van 4.050,- wegens ongerechtvaardigde afdanking, vermeerderd met de gerechtelijke interesten en de kosten van het geding, benevens tot aflevering van de sociale bescheiden;

Gelet op het vonnis van de werkrechtshet van beroep van Antwerpen, kamer voor werklieden in dato van 22-4-1966 waarbij de zaak geschrapt werd van de rol der hangende zaken, waarop zij niet meer kan gebracht worden dan mits dagvaarding door de meest gerede partij;

Gelet op de akte van dagvaarding na hoger beroep van 22 december 1966 ten verzoeken van de N.V. Carbodur, beroepster;

Overwegende dat beroepster tot staving van haar beroep aanvoert dat zij gerechtigd was beroepene te ontslaan zonder vooropzeg of vergoeding om reden dat beroepene op 25-1-1965 weigerde het werk te hernemen van 8.30 u. tot 11.30 u.; dat hij om 14.30 het werk gewoon verliet; dat beroepster ten stelligste betwist ooit toelating te hebben gegeven om het werk te verlaten; dat op dezelfde dag bij ter post aangetekende brief beroepster beroepene liet weten dat zij rekening gehouden met de houding van beroepene genoodzaakt was de arbeidsovereenkomst te verbreken;

Overwegende dat beroepene hier tegenoverstelt dat hij toelating had gekregen van de werkgever om het werk te verlaten ten einde inlichtingen te nemen bij zijn syndicaat; dat hij afgedankt werd op 25-1-1965 bij een in het Frans gestelde brief, welke overhandigd werd op de werf; dat wanneer de opzeg faalt qua vorm, hij nog meer faalt qua inhoud en gegrondheid;

Overwegende dat de raad in beroep van oordeel is dat er geen betwisting bestaat nopens de voorwaarde waarin deze werkverlating heeft plaatsgegrepen;

Overwegende dat beroepene niet aangeeft waar de opzegging zou falen naar vorm, inhoud of gegrondheid;

Overwegende dat uit de stukken in het dossier blijkt dat beroepster op 25-1-1965 te 18.45 u. uit Luik een aangetekende brief verzonden heeft aan beroepene waarbij deze laatste zonder vooropzegging of vergoeding ontslagen werd om reden dat hij geweigerd had te arbeiden tussen 8.30 u. en 11.30 u. en om rond 14.30 u. het werk te hebben verlaten;

Overwegende dat deze brief in het Frans gesteld was;

Betreffende de vorm:

Overwegende dat luidens art. 52 par. 1 lid 1 van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 (B.S. 2-8-1966) houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, voor de akten en bescheiden die voorgeschreven zijn bij de wetten en reglementen en voor die welke bestemd zijn voor hun personeel, de private, handels- of financieringsbedrijven de taal moeten gebruiken van het gebied waar hun exploitatiezetel of onderscheiden exploitatiezetels gevestigd zijn;

Overwegende dat dergelijke ontslagbrief, onbetwistbaar een bescheid is bestemd voor het personeel, in de zin van voornoemd artikel 52 par. 1 lid 1; dat het daarenboven, hoewel niet vereist, een bescheid is dat voorgeschreven is door art. 21 bis van de wet van 10-3-1900 op de arbeidsovereenkomst; dat het bijgevolg moet gesteld zijn in de taal van het gebied waar de exploitatiezetel of exploitatiezetels van het bedrijf gevestigd zijn;

Overwegende dat de N.V. Carbodur behoort tot de private nijverheids-, handels- of financiebedrijven die gehouden zijn tot toepassing van voornoemd artikel 52 par. 1;

Overwegende dat beroepene wonende te Willebroek arbeidde te Willebroek, in het Nederlands taalgebied op een werf van beroepster; dat deze werf moet aangezien worden als een exploitatiezetel van de N.V. Carbodur in de zin van voornoemd artikel 52 par. 1 lid 1 in fine, aangezien volgens de voorbereidende werken van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken de exploitatie- of uitbatingsetel moeten gesteld worden tegenover de maatschappelijke zetel (1962-1963 P.H. Senaat p. 1511 c - 1538) welke laatste in casu van de N.V. Carbodur gevestigd is te Angleur, Luik;

Overwegende dat uit wat voorafgaat blijkt dat de door beroepster op 25-1-1965 verzonden opzeggingsbrief in het Nederlands diende gesteld te worden zodat hij krachtens artikel 59 van dezelfde wet alhoewel op zich zelf niet nietig, toch niet kan tegengesteld worden aan beroepene en derhalve niet kan ingeroepen worden tegen hem; dat deze opzeggingsbrief tot op heden niet vervangen werd door een bescheid dat naar de vorm regelmatig is zoals bepaald in artikel 59 in fine van voormeld K.B. van 18 juli 1966;

Overwegende dat in het dossier wel een vertaling van voornoemde opzeggingsbrief voorkomt; dat deze vertaling niet kan aangezien worden als een naar de vorm regelmatig bescheid ter vervanging van het oorspronkelijk naar de vorm onregelmatig bescheid aangezien het een niet eens officiële vertaling is die gemaakt werd ter voldoening van art. 19 van het huishoudelijk reglement van de werkrechtshet van beroep van Antwerpen;

Betreffende de gegrondheid:

Overwegende dat de raad in beroep daarenboven van oordeel is dat, onafgezien van de niettegenstelbaarheid van de hoger besproken opzeggingsbrief, het door beroepster aangevoerde argument dat beroepene weigerde het werk te hervatten tussen 8.30 u. en 11.30 u. door geen enkel bewijs gestaafd wordt; dat er zelfs geen aanbod van bewijs gedaan wordt;

Overwegende dat beroepene, oorspronkelijke eiser in gebreke blijft te bewijzen dat hij toelating had om het werk te verlaten teneinde zich naar zijn syndikaat te begeven; dat uit de feitelijke gegevens moeilijk op te maken is in welke omstandigheden beroepene het werk verlaten heeft; dat evenwel uit de ontslagbrief en uit andere stukken in het dossier blijkt dat er een betwisting bestond tussen werkgever en werknemer ondermeer over het loon; dat bijgevolg de werkverlating zonder toelating ten einde zich naar zijn syndikaat te begeven om inlichtingen, een fout is in hoofde van de werknemer, doch dat deze fout niet van die aard is dat zij iedere verdere samenwerking, zelfs tijdelijke, tussen werkgever en werknemer uitsluit, zodat er geen aanleiding toe bestond tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werkgever zonder opzegging of vergoeding.

Om deze redenen:

het Arbeidsgerecht van beroep te Antwerpen, werkliedenkamer, alle andere en strijdige besluiten verwerpende, rechtdoende op tegenspraak, verklaart het beroep tijdig ingeleid, regelmatig naar de vorm, ontvankelijk doch ongegrond; bevestigt dienvolgens het vonnis a quo, verwijst beroepster in de kosten.

VREDEGERECHT TE DUFFEL

4 november 1966.

Rechter: J. Porters.

Advokaten: Mr. Verhavert en Mr. Van den Heuvel.

Afbetalingscontract. — Wet van 9 juli 1957. — Overdracht van schuldvordering. — Excepties tegenstelbaar aan de derde-overnemer, ondanks afstand vanwege de koper. — Toepassing van rechtwege der burgerrechtelijke sanctie, bepaald door art. 8 § 1, bij verzuim van nauwkeurige identificatie van het verkochte voorwerp.

Ofschoon de tegenstelbaarheid der excepties in het gemeenrecht niet van openbare orde is, kan een beding van afstand van zulke excepties tegenover derden-overnemers, die in het afbetalingscontract vermeld worden krachtens art. 4 § 1, 11° der wet van 9 juli 1957, niet als rechtsgeldig beschouwd worden, omdat het strijdig is met de ratio legis der wet.

Bij niet nauwkeurige identificatie van het verkochte voorwerp moet de burgerrechtelijke sanctie, bepaald door art. 8 § 1 der wet van 9 juli 1957, van rechtwege toegepast worden.

P.V.B.A. Sofiamé t./ Van Goolen en Schellemans.

Gezien de akte van dagvaarding dd. 28 april 1965 door het ambt van gerechtsdeurwaarder J. Bergé te Duffel;

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten, de rechtspleging geschied zijnde in de Nederlandse taal naar eis van de artikelen 2, 3, 4, 30, 33, 34, 36, 37 en 41 der Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Aangezien eiseres doet gelden dat zij op 24 septem-

ber 1965 ingevolge een financieringscontract voor rekening van verweerders een aankoop op krediet financierde van een wasmachine, waarvan de totale prijs 7.770 fr. was mits betaling van een voorschot van 1.570 fr., het saldo betaalbaar in 24 maandelijkse afkortingen van 308 fr., de totale prijs op krediet, kosten en taksen inbegrepen, zijnde 8.962 fr.; dat verweerders aan eiseres verschuldigd blijven de volgende sommen:

hoofdsom:	7.392 fr.
verwiltresten:	1.100 fr.
	8.492 fr.

Aangezien onderhavige vordering er dienvolgens toe strekt, na voor zoveel als nodig echtelijke of bij gebreke daaraan gerechtelijke machtiging van tweede verweerster, verweerders te doen veroordelen om aan eiseres te betalen de som van 8.492 fr. en dit solidair; verweerders bovendien te doen veroordelen tot de gerechtelijke intresten en al de kosten van het geding; het te vellen vonnis uitvoerbaar te doen verklaren bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling;

Aangezien blijkens het tussen partijen afgesloten financieringscontract de verkoper aan eiseres in haar hoedanigheid van financieringsmaatschappij zijn schuldvordering tegen verweerders heeft overgedragen; dat de identiteit van de derde-overnemer, huidige eiseres, in het afbetalingscontract vermeld wordt (art. 4 § 1, 11° der Wet van 9 juli 1957);

Aangezien deze overdracht van schuldvordering bij toepassing van art. 1692 B.W. gebeurt met al haar toebehoren;

Aangezien de kopers, huidige verweerders, derhalve tegen de derde-overnemer, in casu eiseres, alle excepties kunnen inroepen, die zij tegen de oorspronkelijke verkoper konden doen gelden (Rép. prat. du dr. b V° Transport — cession de créance — Nr 85 met aangehaalde rechtspraak);

Aangezien de kopers, huidige verweerders, vooreerst hun instemming met de vermelde overdracht hebben betuigd; dat ze vervolgens hebben verklaard dat geen enkel geschil tussen hen en de verkoper hen zal ontslaan van de uitvoering van hun verbintenissen tegenover eiseres, derde-overnemer; dat zij ten slotte eraan hebben verzaakt zich ten opzichte van eiseres te beroepen op alle bijzondere overeenkomsten, die tussen hen en de verkoper mochten bestaan;

Aangezien weliswaar het beginsel van de tegenstelbaarheid der excepties in het gemeen recht niet van openbare orde is; dat evenwel een beding van verzaaking aan zulke excepties tegenover derden-overnemers niet als rechtsgeldig in een afbetalingscontract kan ingelast worden; dat zulk beding immers strijdig is met het sociaal opzet, de ratio legis, der wet van 9 juli 1957, waardoor een nauwkeurige en dwingende reglementering werd uitgevaardigd om de kopers te beschermen tegen allerlei drastische bedingen, die hen in gedrukte type-contracten dor de geldschieteres worden opgedrongen (zie ook A. Houtekier, Het Afbetalingscontract nr 63, laatste alinea);

Aangezien niet betwist wordt dat de verkoper door bemiddeling van de PVBA Acaem te Ransart een welbepaalde waarborg aan de kopers toestond;

Aangezien verweerders zich thans beroepen op een wanprestatie van de verkoper; dat zij namelijk voorhouden dat de verkoper zijn verbintenissen ingevolge de toegestane waarborg niet naleeft, ondanks hun herhaaldelijk aandringen; dat zij dienvolgens bij wijze van exceptio non adimpleti contractus hunnerzijds hebben geweigerd het gekochte goed af te betalen;

Aangezien het geraden voorkomt, alvorens over de gegrondheid der vordering te beslissen, een gerechtelijke deskundige met een onderzoek ter zake te gelasten;

Aangezien de verkoper eveneens gehouden was krachtens art. 4 § 1, 3° der Wet van 9 juli 1957 het verkochte voorwerp nauwkeurig in het contract te identificeren (Zie Memorie van toelichting, Parl. bescheiden, Senaat, 1954-55, nr 211 blz. 7); dat het contract echter enkel de algemene benaming «wasmachine» vermeldt zonder andere technische bijzonderheden of zonder opgave van merk, bouwjaar, reeksnummer of dergelijke meer;

Aangezien deze algemene vermelding van het verkochte voorwerp derhalve niet voldoet aan de vereisten van gezegd art.;

Aangezien bij zulk verzuim de burgerrechtelijke sanctie, voorgeschreven door art. 8 § 1 der Wet van rechtswege dient toegepast te worden; dat dienvolgens de verplichtingen van verweerders tot de contante prijs van 7.770 fr., verminderd met het reeds betaalde voorschot van 1.570 fr., dienen herleid, zegge tot 6.200 fr., met behoud van het voordeel der bedongen termijnen;

Om deze redenen:

Wij, Vrederechter, beslissende op tegenspraak en in eerste aanleg, alle verdere of tegenstrijdige besluiten als ongegrond verwerpende;

Machtigen tweede verweerster, voor zoveel als nodig, om in rechte te treden;

Ontvangen de vordering en verklaren ze gegrond in vogelende mate;

Bevelen een nader onderzoek en benoemen als deskundige de Heer J. Vandepoel, technisch leraar, De Noterstraat 40 te Mechelen, met opdracht:

«Na kennis genomen te hebben van alle elementen der zaak en na partijen behoorlijk te hebben ingelicht nopens de uitvoering van zijn opdracht, zich ter plaatse van het geschil te begeven en er na te gaan of het verkochte voorwerp behept is met een technisch gebrek, dat in de door de verkoper verstrekte waarborg opgesomd staat; gebeurlijk dit gebrek alsmede de nodig geachte herstellingen zo nauwkeurig mogelijk te beschrijven, de herstellingskosten te begroten, de opwerpingen van partijen te aanhoren en de gegrondheid ervan na te zien, op alle ter zake dienende vragen van partijen te antwoorden en alle nuttige inlichtingen te verstrekken, die de oplossing van het geschil kunnen bevorderen»;

Bevelen aan de deskundige een met redenen omkleed verslag op te stellen, het bij eed te bevestigen en het ter Griffie van Ons Vredegerecht neer te leggen;

Verdagen de zaak tot na de nederlegging van het deskundig verslag;

Zeggen voor recht dat de verplichtingen van verweerders herleid worden tot de prijs van 6.200 fr. met behoud van de bedongen termijnen en dat de uitvoering van de verplichtingen van verweerders opgeschort is, totdat zal uitgemaakt zijn of eiseres haar verbintenissen heeft nageleefd;

Behouden de kosten voor;

Verklaren onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling;

XXIIste CONGRES VAN DE VLAAMSE JURISTENVERENIGING

Gent 15 april 1967

Onder een stralende voorjaarshemel werd op zaterdag 15 april te Gent het XXIIste Congres van de Vlaamse Juristenvereniging gehouden.

Met gewettigde fierheid mocht de Voorzitter van de Vlaamse Juristenvereniging, Prof. Mr. Ridder R. Victor, honderden congressisten welkom heten. Des te meer verheugend mocht hij deze bijzonder talrijke opkomst achten, daar hierdoor op overtuigende wijze bleek hoe gelukkig het initiatief was weer aan te knopen bij de lange vooroorlogse traditie van de Vlaamse Rechtscongressen.

Als pionier van de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden, thans Vlaamse Juristenvereniging, schetste Mr. Victor het debuut van de Bond, de jarenlange tegenkanting en strijd, de uiteindelijke successen op legislatief en sociaal gebied, o.m. de vernederlandsing van de Gentse universiteit, de wet van 1935 betreffende de Nederlandstalige rechtsbedeling in de Vlaamse provincies, het bekomen van officiële Nederlandstalige teksten van verscheidene wetboeken en uiteindelijk van onze grondwet.

Hij verheugde zich over de uitzonderlijke wetenschappelijke vitaliteit die thans door de Nederlandse rechtsbeoefenaars van ons land wordt betoond en die deze rechtswetenschap, na een achterstand van meer dan honderd jaar te hebben ingelopen, een internationaal peil deed bereiken.

Mr. Victor heette bijzonder de talrijke deelnemers aan het Congres uit Nederland welkom, in de persoon van Mr. C.H. Beekhuis, Raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden en Voorzitter van de Nederlandse Juristenvereniging.

De Voorzitter stelde voor een telegram van sympathie en erkentelijkheid te zenden vanwege de deelnemers aan het Congres aan de Ere-Voorzitter van de vereniging, Prof. E. Van Dievoet, en hem hierbij tevens geluk te wensen naar aanleiding van zijn verheffing in de adelstand.

Hij bracht een warme hulde aan Prof. Mr. Storme, wie geen inspanning te groot was om de inrichting van het Congres tot een goed einde te brengen.

* * *

Prof. Mr. Storme, de uitzonderlijk dynamische Congresvoorzitter, belichtte dan de geschiedenis van de Congressen en verheugde zich met Mr. Victor om het in ere herstellen van een uiterst waardevolle traditie.

Hij leidde kort de thema's, te bestuderen door de drie congressecties in:

- Mede-eigendom bij appartementsgebouwen.
 - Van fout-aansprakelijkheid naar schuldverzekering?
 - De tussenkomst van de regeringscommissaris in de Beheerscomités van de Instellingen van openbaar nut.
- en lichtte kort de preadviezen toe, die betreffende deze drie thema's door een schaar uitstekende medewerkers werden opgesteld en in het «Rechtskundig Weekblad» gedurende de voorbije weken opgenomen.

Na hulde gebracht te hebben aan deze omvangrijke voorbereidende arbeid, stelde Prof. Storme ook de Voorzitters van de drie secties, respectievelijk Prof. Mr. R. Rens, Prof. Mr. J. Ronse en Prof. Dr. A. Mast en de secre-

tarissen, respectievelijk *Mr. F. Top*, *Dr. R. Kruithof* en *Mr. De Clercq*, aan de vergadering voor.

* * *

Na deze algemene vergadering verdeelden de aanwezigen zich over de drie secties, waar de verschillende preadviezen het voorwerp uitmaakten van een geanimeerd debat, dat op een zeer verheven peil gevoerd werd.

De resoluties die in de secties gestemd werden zullen in ons volgend nummer gepubliceerd worden.

* * *

Na het beëindigen van de sectievergaderingen werd op de plechtige slotzitting opnieuw het woord gevoerd door *Prof. Mr. Ridder R. Victor*.

Hij begroette de Rector van de Gentse Universiteit, *Prof. J. J. Bouckaert*, Vice-Eerste-Minister *W. De Clercq*, Staatsminister *De Schrijver*, de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep, de Heer *De Walcque*, de Procureur-Generaal aan het Hof van Beroep, de Heer *J. Matthijs* en talrijke leden van het Hof van Cassatie, van de Raad van State, de Hoven van Beroep en andere rechtscolleges.

Met fierheid stelde *Mr. Victor* vast dat het Congres niet enkel wat het aantal deelnemers betrof, een uitzonderlijk succes mocht heten, maar vooral dat zeer duidelijk bij alle deelnemers de wil en de oprechte bekommernis naar voor trad dat de Vlaamse rechtswetenschap zich zou mogen handhaven op het hoogste niveau, waar zij thans ten koste van zoveel inspanningen een plaats heeft veroverd.

De debatten in de verscheidene secties stonden op een zeer hoog peil en brachten de discussie over deze drie belangwekkende en actuele problemen definitief op gang.

Prof. Spanoghe, decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, verheugde zich om de vruchtbare samenwerking tussen deze Faculteit en de beoefenaars van het recht. En met reden! Leiding, voorbereiding en verslaggeving van het Congres waren bijna uitsluitend in handen van professoren, docenten en assistenten aan de Faculteiten der Rechten. Zij kweten zich alle op schitterende wijze van hun zware taak!

Als decaan prees hij zich gelukkig omdat congressen met zulk hoog wetenschappelijk peil een zeer doeltreffende gelegenheid uitmaken om de rechtsfaculteit toe te laten zich naar buiten te manifesteren.

In een rede, die blijk gaf van zeer veel begrip en genegeheid voor de strijd van de Vlaamse Juristenvereniging, dankte *Mr. Beekhuis* al degenen die zich, onder impuls van de Voorzitters der vereniging, inzetten opdat uiteindelijk «recht zou worden gedaan aan het Nederlands-sprekend deel van de Belgische bevolking» en verzekerde de onvoorwaardelijke steun en sympathie van de Nederlandse rechtsbeoefenaars «wjl in de kern van het recht ons verbindt, het gedragen worden door dezelfde democratische beginselen en het eerlijk zoeken naar het jus bonum.»

De secretarissen van de drie secties droegen vervolgens hun verslag voor, dat zij met grote nauwgezetheid en duidelijkheid uit de geanimeerde besprekingen distilleerden. Deze verslagen zullen in meer uitvoerige vorm in het verslagboek van het Congres worden gepubliceerd.

* * *

Congresvoorzitter *Mr. Storme* dankte tenslotte allen zonder wiens medewerking het Congres niet mogelijk ware geweest: *Mr. Victor* die dagwerk verricht voor de Vlaamse Juristenvereniging sinds zovele jaren, en wiens voorzitterschap ons derhalve verzekert dat de verenging in goede handen berust, Congressecretaris *Dr. G. Schrans*, de preadviseurs, sectievoorzitters en -secretarissen.

Het decor werd dan verplaatst van de Universiteits-

gebouwen naar de Bijloke-abdij, dromend in de milde avond tussen bloeiende bomen.

In dit unieke kader weken alle eigenaars-, verzekerings- en administratieve problemen voor de vreugde om elkaars gezelschap rondom een uitgelezen dis, bij hoge uitzondering opgediend in het prachtige eeuwenoude refectorium van de abdij.

Heildronken werden uitgebracht door *Mr. Victor*, Staatsminister *De Schrijver* en Kamervoorzitter *Van Parijs*, met zoveel gloed en overtuiging dat de Vlaamse Juristenvereniging zonder enige twijfel enkel een zonnige toekomst kan tegemoetgaan.

Zo kon het gebeuren dat op het middernachtelijk uur de congresleden een tocht ondernamen doorheen deze sprookjesachtig mooie Bijloke-abdij: het waardige slot van een dag die de meest optimistische perspectieven wettigt voor de Nederlandstalige wetenschappelijke rechtsbeoefening, het Vaamse volk ten bate.

Magda Claesen.

INGEZONDEN BIJDRAGE

LEEMTEN IN ONZE HYPOTHECAIRE WETGEVING

Sedert lange jaren heeft men de aandacht gevestigd op de leemten van onze hypothecaire wetgeving. Inderdaad, de belgische wet van 16 december 1851 voorziet alleen publiciteit inzake onroerende zakelijke rechten die overgedragen of aangewezen worden onder de levenden en dus niet ten oorzake des doods, die dus in een zekere mate kunnen geheim blijven en wat in de praktijk aanleiding geeft tot moeilijkheden om de eigendomstitels vast te stellen.

Onder de akten onder de levenden verstaat men alle akten ten bezwarende of ten kosteloze titel, waarbij onroerende zakelijke rechten worden overgedragen of aangewezen, met inbegrip van de verdeling na devolutie, wat niet wegneemt dat er geen overschrijving gebeurt ingeval er maar één erfgenaam of legataris is, of wanneer men niet overgaat tot de verdeling van de nalatenschap of de vereffening van de gemeenschap.

Onze wet voorziet ook, dat alle akten houdende afstand of verzaking van deze rechten, zelfs wanneer de afstanddoener niet aanduidt ten voordele van wie hij afstand doet, de vonnissen of arresten die in kracht van gewijsde zijn gegaan en als overeenkomst gelden of als titel voor overdracht van deze onroerende zakelijke rechten, de huurkontrakten die voor langer dan negen jaar zijn aangegaan of kwijting inhouden van tenminste drie jaar huur, de bevelschriften inzake de procedure van onroerende inbeslagneming (1) en de K.B. waarbij tot rangschikking wordt overgegaan van bepaalde munumenten, landschappen of gebouwen, waarvan het behoud in historisch, artistiek of wetenschappelijk opzicht van belang is, worden overgeschreven.

In één woord de belgische wet voorziet dus enkel dat de akten onder de levenden worden overgeschreven en niet deze die gebeuren ter oorzake des doods. Een kleine beperking bestaat, zoals hoger gezegd, voor de verdelingsakten na devolutie.

Wij staan dus voor een leemte die ook in de franse wetgeving bestond maar die in dit land verbeterd werd sedert het dekreet nr 55-22 van 4 januari 1955. (2)

De franse wet eist dat elke overdracht of tot standkoming door overlijden van zakelijke onroerende rechten moet vastgesteld worden door notarieel attest, dat verplichtend moet aanduiden of de erfgerechtigden of legatarissen de nalatenschap aanvaard hebben en in voorkomend geval de modaliteiten van deze aanvaarding (art. 29 Dekr. 4-1-1955).

Dit attest moet worden overgeschreven (de franse wet gebruikt de term « publiés ») (art. 28 3e Dekr. 4-1-1955). (S).

Een verbeterd attest moet in voorkomend geval opgesteld worden wanneer de devolutie veranderd wordt of wanneer de erfgeëchtigden hun optie uitoefenen of veranderen na de publiciteit van het notarieel attest. Nogtans de publikatie in hetzelfde kantoor van een akte van beschikking door de erfgeëchtigden stelt deze laatste vrij een verbeterd attest te laten opstellen en te laten publiceren.

De restitutieclausulen opgenomen in de testamenten en de restrikties van het beschikkingsrecht die overdrachten ter oorzaak des doods kunnen bezwaren evenals de clausulen die de herroeping van deze laatste zouden medebrengen moeten letterlijk worden overgenomen in de notariële attesten die betrekking hebben op belaste onroerende goederen.

Er wordt nochtans geen notarieel attest opgesteld indien een akte van verdeling wordt opgesteld die over het geheel der te erven onroerende goederen slaat en die gepubliceerd wordt binnen de tien maanden van het overlijden (art. 29 dekr. 4-1-1955).

Art. 32 voorziet dat de notarissen hogervermelde attesten moeten doen publiceren wanneer deze door partijen verzocht worden deze op te stellen. Zij hebben dezelfde verplichting wanneer zij verzocht worden een akte op te stellen met betrekking tot de devolutie van een gedeelte of van de gehele nalatenschap. De erfgeëchtigden moeten in dergelijk geval aan de notarissen alle nodige inlichtingen en justifikaties geven.

Belangrijk is ook het feit dat ieder betrokken persoon die zijn eigen recht publiceerde, en bewijst dat hij nadeel ondervonden heeft bij gebreke van publikatie door een derde voor het verstrijken van de wettelijke termijnen of de onvolledige of onregelmatige publicatie van de notariële attesten, schadevergoeding kan eisen.

De bijzondere legataris van onroerende zakelijke rechten, kan onder voorbehoud van de toepassing van de artikels 1035 en v. van het frans Burgerlijk Wetboek, de publicatie van het notarieel attest inroepen, ten overstaan van de rechthebbenden van de overledene, die niet vroeger de akten of gerechtelijke beslissingen gepubliceerd hebben, die ten hunne voordeel de konkurende rechten vaststellen (art. 30, 4e).

Hetzelfde artikel voorziet dat de bijzondere legataris uitgesloten krachtens artikels 1035 en v. van het frans Burgerlijk Wetboek, wanneer de overdracht die hem het objekt van het legaat ontzegt, de mogelijkheid heeft, schadevergoeding te bekomen, indien hij zijn eigen recht gepubliceerd heeft.

De notarissen moeten tot de formaliteit van de publicatie overgaan vier maanden te rekenen vanaf de dag waarop de notaris werd aangezocht (art. 33).

De aansprakelijkheid van de erfgeëchtigden kan in het gedrang worden gebracht indien de notaris aangesproken wordt meer dan zes maand na het overlijden of indien een latere gebeurtenis de devolutie van de nalatenschap de hereditaire massa of de optie der erfgeëchtigden wijzigt meer dan zes maanden na deze gebeurtenis. In feite moet dus alles binnen de tien maanden gebeuren.

Ingeval de publiciteit moet gebeuren in twee of meerdere kantoren, dan worden de termijnen verlengd met één maand voor elk kantoor.

De wet voorziet ook sankties: onverminderd de rechtsgevolgen die kunnen spruiten uit het gebrek van publiciteit wordt de niet inachtnaeme van de termijnen gestraft met een burgerlijke boete van 5.000 fr. ten laste van de openbare ambtenaren of van de erfgeëchtigden die geen notaris verzocht hebben het attest op te stellen.

Volledigheidshalve moeten wij een tweede leemte in het belgisch stelsel vermelden, die in Frankrijk niet be-

staat omdat men aldaar de echtscheiding door onderlinge toestemming niet meer kent.

In België worden de kinderen automatisch medeëigenaars voor de helft van de goederen van hun ouders, ingeval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed door onderlinge toestemming. Doch bij gebreke van verdeling, wat zeer denkbaar is wanneer de ouders gehuwd zijn onder het stelsel van scheiding van goederen, en wanneer de kinderen meerderjarig zijn kunnen derden daarvan ook niet op hoogte gebracht worden.

Moest men dus in België een systeem aanvaarden, zoals het systeem dat bestaat in Frankrijk, zou de Wetgever ook dat geval moeten inacht nemen, en dan ook een verplichte overschrijving van een notarieel attest vermeldende de onverdeeldheid moeten voorzien.

Ph. van Hille
advocaat te Gent.

NOTEN

- (1) Het bevel tot betaling houdend aanduiding van de goederen kan worden overgeschreven, terwijl het exploit van beslaglegging moet worden overgeschreven.
- (2) Decret nr 55-22 du 4 janvier 1955 portant réforme de la publicité foncière (Journal Officiel Rep. Française 7-1-1955 et rectificatif ibid. 27-1-1955 gewijzigd door de Wet nr 56-780 van 4-8-1956 (J.O. 7-8-1956. Decret nr 59-89 van 7-1-1959, J.O. van 8-1-1959 en rectificatif J.O. van 1959.

Addendum

In de « Jurisclasseur Notarial » vindt men allerlei voorbeelden van notariële attesten die ingevolge de nieuwe franse wetgeving kunnen opgesteld worden.

Wij geven hierna een uittreksel van een van die voorbeelden.

Na te hebben vastgesteld hoe de onroerende goederen eigendom geworden zijn van één of meerdere erfgenamen, de oorsprong van eigendom te hebben gegeven en de onroerende goederen geschat te hebben voor het berekenen van de wedde van de hypotheekbewaarder besluit de notaris op de volgende manier:

« Verklaart en bevestigt, overeenkomstig artikel 20 van het Dekreet nr 55-22 van vier januari negentienhonderd vijfenvijftig dat de hierboven beschreven onroerende goederen, afhangende van de nalatenschap van... toebehoren aan... die de nalatenschap zuiver aanvaard heeft.

Tengevolge waarvan ik huidig attest heb afgeleverd, opgesteld in minuut om te worden overgeschreven in het hypotheekkantoor van... nadat komparant met mij na lezing getekend heeft.

Verleden te.... op....».

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen.

Bezoek aan de N.V. Pharmaceutica Janssen te Beerse op 4 april 1967.

Op 4 april 1967 was de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen te gast bij de N.V. Pharmaceutica Janssen te Beerse.

De charmante handelsdirecteur, de heer De Vlaeminck, begroette het talrijk opgekomen gezelschap, waarbij ook de heren Magistraten en hun dames behoorden.

Bij een kop koffie werd een uitvoerige inleiding verstrekt over het ontstaan en de uitbouw van deze wereldvermaarde vlaamse pharmaceutische firma, die in een minimum van tijd door haar grondig en veelzijdig research-werk ingang vond op de pharmaceutische wereldmarkt, waar zij thans de derde plaats bekleedt.

Met klem benadrukte de heer De Vlaeminck dat het Dr. Paul Janssen was die door zijn wetenschappelijk werk en zijn moderne visie op de pharmacopee dit bedrijf op die plaats wist te brengen.

De drie grote fasen die het geneesmiddel doorloopt vooraleer marktwaardig te worden — synthese, analyse en proefondervindelijke controle — vindt men terug in de reële structuur van dit moderne bedrijf, waar men qua aanleg en opvatting der gebouwencomplexen, zich waant in een Amerikaanse film.

Zelfs wanneer de conferencier zich zeer vulgariserend heeft uitgelaten in zijn uiteenzetting over de farmacologische arbeid van het bedrijf zal hij het wel willen begrijpen dat onze juridische discipline in gebreke bleef.

Opvallend is het echter te vermelden dat een bedrijf met dergelijke wereldfaam slechts 550 werknemers telt en dat daarvan slechts 220 mensen zijn ingeschakeld in het productieproces.

De heer De Vlaeminck verduidelijkt echter dat research de eerste bedoeling was van de firma: na de vinding van het geneesmiddel kan immers iedereen tot productie overgaan.

Tijdens de geleide rondgang zagen wij dieren allerhande, reageerbuisjes aller afmetingen en zelfs de kleine eigen glasblazerij, waar de glasblazer een plezierig staaltje leverde van zijn vakmanschap.

Wanneer de geleide rondgang de theorie duidelijker had gemaakt werd nadien in de conferentiezaal een kleurenfilm afgedraaid. Het gezelschap kon aldus ooggetuige zijn hoe men vissen in een aquarium onder anaesthesie brengt om ze nadien te reanimeren.

Een rijke keuze van dranken en versnaperingen zorgde er voor dat de intussen hongerig geworden magen hun recht kregen.

Na een gevat en spiritueel antwoord van Voorzitter Mr. Luc Schoups verzocht de heer De Vlaeminck de bezoekers er het hunne toe bij te dragen, waar de mogelijkheid zich voordoet, dergelijk grootscheeps wetenschappelijk initiatief moreel te steunen en er belangstelling voor op te wekken.

Het is inderdaad zo dat in ons land maar al te vaak het eigen licht onder de korenmaat wordt gezet.

W.L.

MEDEDELINGEN

Belgische Vereniging voor het Europees Recht v.z.w.d.
Belgische Afdeling van de Internationale Federatie voor het Europees Recht

De Belgische Vereniging voor het Europees Recht richt op vrijdag 9 juni 1967 te Brussel een studiedag in, gewijd aan de buitenlandse betrekkingen van de Europese Gemeenschappen.

De Vereniging werd in 1959 opgericht onder het voorzitterschap van de h. Louis Hendrickx, Ere-voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel, en vormt de Belgische tak van de Internationale Federatie voor het Europees recht.

De Vereniging richtte in 1961 het eerste colloquium van de Internationale Federatie voor het Europees recht in. Een eerste nationale studiedag, welke in november 1964 doorging, handelde over « De rol van het privé initiatief en van de openbare sector in de kernindustrie ». De verslagen en besprekingen, alsmede de synthese van de werkzaamheden, werden begin 1966 gepubliceerd onder de titel « Industrie nucléaire et pouvoirs publics ».

De studiedag van 9 juni e.k. heeft als onderwerp « De buitenlandse betrekkingen van de Europese Gemeenschappen ». De besprekingen zullen ingeleid worden door

drie voordrachten welke zullen gehouden worden door volgende verslaggevers:

— *M. Jean Rey*, lid van de Commissie van de E.E.G., professor aan het Instituut voor Europese Studiën van de Vrije Universiteit te Brussel, zal de juridische grondslagen van de buitenlandse betrekkingen van de Europese Gemeenschappen ontleden:

— *M. Daniel Vignes*, juridisch adviseur bij de Raden van de Europese Gemeenschappen, docent aan het Instituut voor Europese Studiën van de Vrije Universiteit te Brussel zal de betrekkingen tussen de Europese Gemeenschappen en ontwikkelingslanden onderzoeken:

— *M. Louis C. Ameye*, lid van het Economisch en Sociaal Comité van de Gemeenschappen, Voorzitter van de Federatie der Glasnijverheid te Brussel, zal de betrekkingen tussen de Europese Gemeenschappen en de E.F.T.A. behandelen.

De recente opiniepeilingen door de Britse regering in de hoofdsteden der Zes ondernomen met het oog op een eventuele toetreding van het Verenigd Koninkrijk, de aanvragen tot associatie ingediend door verschillende landen, de huidige onderhandelingen, verlenen aan deze studiedag een bijzonder actuele betekenis.

Alle inlichtingen betreffende dit colloquium kunnen bekomen worden bij de heer L.P. Suetens, Docent aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Katholieke Universiteit te Leuven, Secretaris van de Vereniging, Groot Begijnhof, 17, te Leuven. Inschrijvingen kunnen eveneens op dit adres genomen worden.

TIJDSCHRIFTEN

Intercommunale: jg. 1967 - nr. 4:

Uitgebreid actieprogram. — Sibelgaz, uitzonderlijke intercommunale. — Voorlopig inventaris. — Périér M., Moeilijkheden bij de distributie van aardgas. — Sectoren van intercommunales. — E.J., Fusie van gemeenten of intercommunale samenwerking.

Nederlands Juristenblad: jg. 1967 - nr. 15:

Eijckman A.J., Representatie en referendum. — In 't Veld J., Meer invloed van de kiezer op Regering en Parlement. — Kan. J.M. Een in 1927 gehouden pleidooi voor een gekozen Minister-President. — Kan. J.M. Een interessant boek over de moderne democratie. — Mörzner Bruyns R.A., Annotatie van N.J. Polak onder H.R. 26 oktober 1966; N.J. nr. 1967 N° 49. — Van Leuven G., Het beding inzake buitengerechtelijke kosten. — Polak N.J., Onteigening.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie: jg. 1967 - nr. 4946:

De Wouter L.I., Rechtsmacht van de Nederlandse rechter in echtscheidingszaken. — Rombach J., Hoe het huwelijksgoederenregister effectiever te maken?

Rechtsgeleerdheid Magazijn Themis: jg. 1967 - nr. 1:

Beekhuis C.H., Niet-gerechtelijke secties. — Simons D., Bescherming van de overheid versus bescherming tegen de overheid. — Van Schaeck Mathon E.H.F.W. — De appelprocedure in kort-gedingzaken.

Arbitrale Rechtspraak: jg. 1967 - nr. 552:

Scheidsgerecht Comité van Graanhandelaren te Rotterdam. — Scheidsgerecht Duitsch-Nederlandsch Contract te Rotterdam. — Scheidsgerecht Ned. Bond Oliën, Vetten en Oliezaden te Rotterdam. — Scheidsgerecht Vereeniging voor den Koffiehandel te Amsterdam. — Particuliere Arbitrage Verkoop Schip. — Scheidsgerecht Ned. Federatie Handel in Pootaardappelen. — Rechterlijke beslissingen.